GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO XIII | ČETRTEK, 22. DECEMBRA 1983 | ŠT. 12

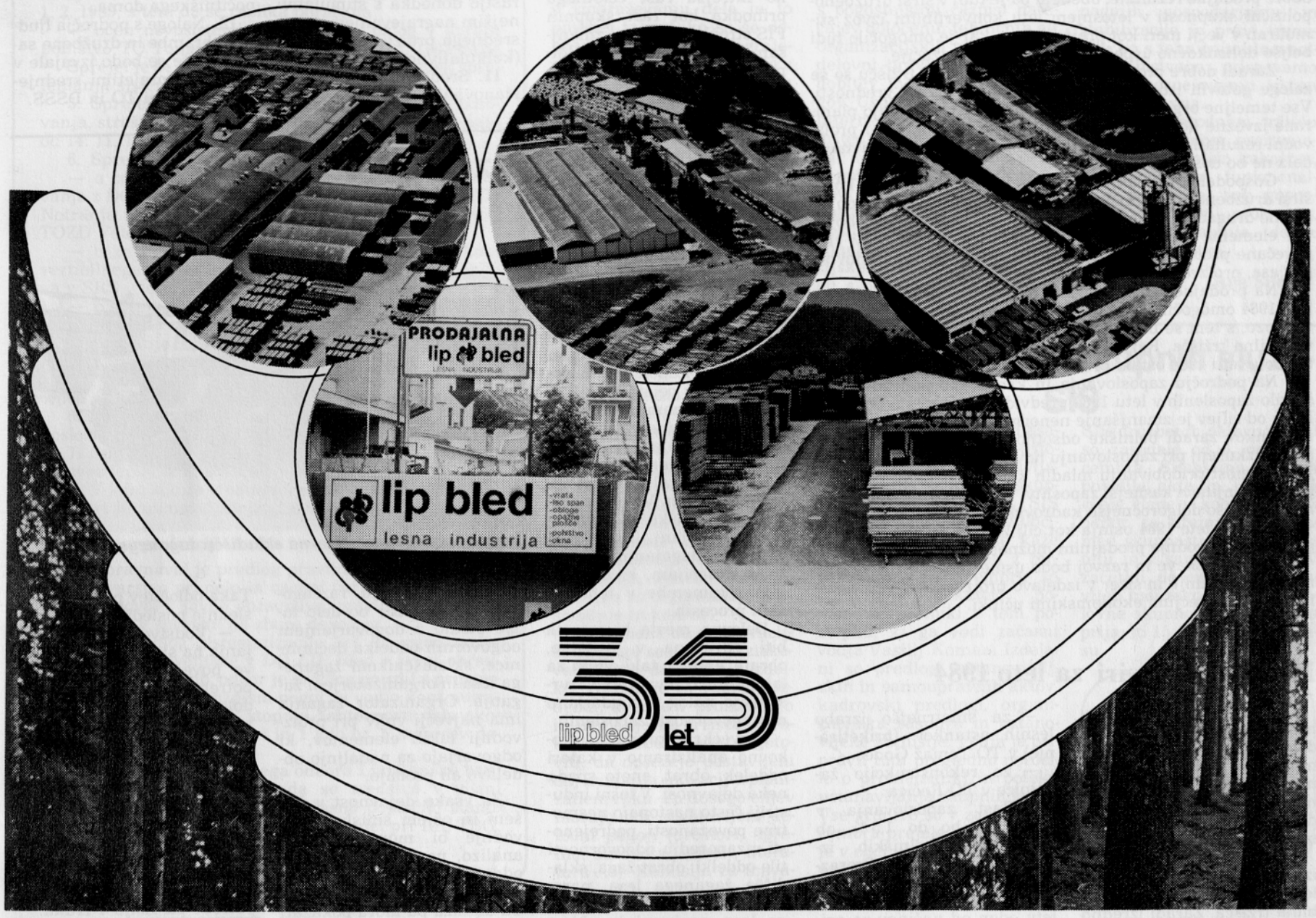

Z delovnim elanom po poti do novih uspehov

Kmalu se bo izteklo leto 1983, ki je bilo za našo delovno organizacijo uspešno, kljub težavam z zalogami plošč in vrat v začetku leta. Te težave smo pozneje uspešno prebrodili, ker se je izboljšala konjunktura, s primernimi, uspešnimi akcijami smo dosegli rekordno prodajo, posebno na zunanje tržišče.

Tak uspeh smo dosegli kljub težkim pogojem gospodarjenja v domovini, v času gospodarske stabilizacije, ki ne dopušča omahovanja, popuščanja in kompromisov, torej na poti, ki smo si jo začrtali, se zanjo dogovorili, ker se bomo le tako izkopali iz sedanjih težav. Bitka za delo, za proizvodnjo, produktivnost in večji standard mora biti na prvem mestu. Posebno standardu, osebnim dohodkom oziroma osebni porabi moramo v prihodnjem letu nujno ustaviti trend padanja in ga obrniti v nasprotno smer, kar bomo podkrepili z rezultati našega dela.

Pri analizi izvajanja plana za letošnje leto ugotavljamo, da smo dosegli bistvene predpostavke, na nekaterih področjih pa smo v zaostajanju, kar moramo izboljšati v prihodnjem letu. V smernicah za plan 1984 smo si začrtali smele cilje, ki nam bodo zagotavljali naš nadaljnji razvoj in uresničevanje ekonomske stabilizacije naše družbe, med katerimi je posebej poudariti povečanje izvoza in produktivnosti dela.

Prepričan sem, da bomo s planom za leto 1984 sprejeli in prevzeli naloge in obveznosti iz sprejetih smernic ter da bomo tudi v prihodnjem letu dobro gospodarili, s še večjo delovno zavzetostjo, v prid družbe kot celote, kakor tudi za boljše življenje članov kolektiva LIP Bled.

Želim, da bi bilo tudi naslednje leto prav tako uspešno, da bi ga zdravo, uspešno ter srečno in v miru preživeli.

Bajt

V letu 1984

mnogo zdravih in delovnih dni

želi uredniški odbor

Smernice za izdelavo plana za leto 1984

Delavski svet delovne organizacije je na svojem zasedanju, 7. 12. 1983 ugotovil, da so smernice za plan 1984 sprejeli zbori delavcev v vseh temeljnih organizacijah in DSSS: v TO Tomaž Godec 4. do 17. 11., v TO Rečica 10. in 11. 11., v TO Mojstrana 28. 10., v TO Podnart 10. 11., v TO trgovina 17. 11 in v DSSS 31. 10. do 14. 11. 1983, zato so le-te sprejete na nivoju DO.

Osnovna izhodišča

Devetmesečni rezultati gospodarjenja kažejo, da bo večina ciljev, ki so bili zastavljeni v planu za leto 1983 sorazmerno dobro doseženih. Izvozna usmerjenost je omogočila dobre prodajne rezultate, obenem pa je tudi v širši družbeno-politični skupnosti v letošnjem letu konvertibilni izvoz stimuliran v večji meri kot prejšnja leta, kar je omogočilo tudi boljšo dohodkovno uspešnost delovne organizacije.

Zaradi dobre prodaje na tujih in domačem tržišču so se zaloge gotovih izdelkov zmanjšale na normalne vrednosti. Vse temeljne organizacije razen TO Podnart dosegajo planirane izvozne količine, ne bodo pa doseženi planirani proizvodni rezultati, kar pomeni, da cilj o povečani produktivnosti dela ne bo dosežen.

Gospodarska gibanja tako v delovni organizaciji kot v širši družbeno politični skupnosti tudi v letu 1984 ne bodo bistveno drugačna kot letošnje leto, zato bo plan 1984 vseboval vse elemente stabilizacijskega programa z osnovnimi cilji povečane produktivnosti dela, boljšim izkoristkom delovnega časa, proizvodnih zmogljivosti in materialov.

Na prodajnem področju bi boljši proizvodni rezultati v letu 1984 omogočili večjo prodajo tako na domačem trgu kot v izvozu, s tem se bo obdržala izvozna usmerjenost na konvertibilna tržišča. Razmerje med prodajo za domači in tuji trg bo v letu 1984 ostalo približno isto kot v letošnjem letu.

Na področju zaposlovanja in kadrovske politike se bo število zaposlenih v letu 1984 predvidoma povečalo do 1,5 %. Eden od ciljev je zmanjšanje nenormalno visokega odstotka izostankov zaradi bolniške odsotnosti. Na osnovi letošnjih slabih izkušenj pri zaposlovanju novih delavcev bo dana večja pozornost pridobivanju mladih kadrov za šolanje v lesni stroki ter njihovi kasnejši zaposlitvi v proizvodnji, kar pomeni aktivnejšo dolgoročnejšo kadrovsko politiko.

Tudi za leto 1984 ostaja kot cilj zmožnost hitrega prilagajanja proizvodnje prodajnim možnostim.

Tudi raziskave in razvoj bodo usmerjene v prestrukturiranje proizvodnje in sicer v izdelavo proizvodov z več vloženega dela in večjimi ekonomskimi učinki.

Materialni okviri za leto 1984

1. S povečano produktivnostjo, boljšim izkoristkom delovnega časa in proizvodnih kapacitet, investicijskimi vlaganji in 1,5 % povečanim številom zaposlenih bo dosežena 4 % rast proizvodnje.

2. Glavna gonilna sila proizvodnje in prodaje bo tudi v letu 1984 izvoz na konvertibilna tržišča. Zaradi izredno močne rasti izvoza v letošnjem letu, ko bo plan količinsko in vrednostno presežen, bo možna 5 % rast konvertibilnega izvoza v letu 1984, s tem, da bo stopnja rasti večja v TO, kjer je delež prodaje na tuja tržišča še sorazmerno majhen. Bolj detajlno bo izvoz opredeljen in usklajen s planom v okviru SISEOT.

3. Investicijska vlaganja v letu 1984 bodo delno usmerjena v zaključek investicije v kotlovnico v TO »Tomaž Godec«, pretežno pa v začetek novih investicij in sicer:

— rekonstrukcija žagalnice v TO Tomaž Godec

— rekonstrukcija proizvodnje vrat v TO Rečica, skupno s prvo fazo ureditve prostora za trgovino v poslovalnici na Rečici

— izboljšanje in dopolnitev strojne opreme v vseh proizvodnih TO

— začetek gradnje nove trgovine v Beogradu (sovlaganje z Jelovico)

V letu 1984 bodo pripravljeni projekti in dokumentacija:

— za sušilnico in kotlovnico v TO Podnart

— za smotrnejšo izrabo lesnih ostankov (briketiranje) v TO Tomaž Godec

— za rekonstrukcijo žagalnice v TO Rečica

4. Rast zaposlovanja v letu 1984 bo do 1,5 %, ob zmanjšanju bolniških izostankov na ca. 5 %. Prerazporeditve med obrati in med TO bodo tudi v prihodnjem letu eden od načinov za prilagajanje proizvodnje tržnim zahtevam in za boljši izkoristek proizvodnih kapacitet.

5. Za leto 1984 je predvidena nabava 88.000 m³ hlodovine iglavcev in 2.000 m³ bukovine.

delitev:

— TO Tomaž Godec	45 000 m³
— TO Rečica	33 000 m³
— TO Podnart	10 000 m³
	in 2.000 m³ bukovine

6. Izkoristki osnovnih surovin so v letu 1983 enaki oziroma slabši kot prejšnja leta (različna po TO), slabšanje izkoristka je delno posledica dobave hlodovine z manjšim premerom, zato bo ena od usmeritev za leto 1984, da se z dobaviteljem hlodovine doseže dogovor, da se nesorazmerno velik delež boljše hlovodine ne proda izven našega področja.

7. Količinski plan za leto 1984 bo izdelan na isti način kot prejšnja leta na osnovi analize devetmesečne proizvodnje ob izločitvi dveh ekstremnih mesecev in preračunano na celo leto. Dobljene količine bodo korigirane še s posledicami investicijskih vlaganj v letu 1983 in 1984, stanjem zalog, doseganji planiranih količin v prejšnjih letih, prodajnimi možnostmi, spremembami proizvodnih programov.

8. V devetih mesecih so FIS stroški naraščali sorazmerno z rastjo celotnega prihodka.

Cilj za leto 1984 je nekoliko hitrejša rast celotnega prihodka kot rast skupnih FIS stroškov in s tem zmanjšan delež stroškov v celotnem prihodku. Predvidena rast dohodka je 30 %.

9. Kot vsako leto bo politika cen tudi v letu 1984 regulirana z družbenim dogovorom ter resolucijskimi opredelitvami (ca. 25 % povečanje).

10. Razmerje med rastjo dohodka in rastjo osebnih dohodkov bo urejeno z družbenim dogovorom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov za leto 1984. Gibanje osebnih dohodkov bo v skladu z rastjo produktivnosti in rastjo dohodka s stimulativnejšim nagrajevanjem neposrednega proizvodnega dela. (kalkulativno 27 % večji OD).

11. Sredstva za reševanje stanovanjskih zadev se bodo v letu 1984 zbirala na isti način in po isti stopnji kot letos. Delitev stanovanj in kreditov bo v skladu s samoupravnimi akti.

Regresirana prehrana bo usklajena z določili družbenega dogovora, prav tako ostali izdatki iz sklada skupne porabe (regres za letovanje, jubilejne nagrade). Za izboljšanje možnosti letovanja v počitniškem domu bo izvršena manjša adaptacija počitniškega doma.

12. Naloge s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite se bodo izvajale v skladu s sprejetimi srednjeročnimi plani TO in DSSS.

Povezanost dogajanj

Vsaka industrija ima določene proizvodne poti do končnega izdelka. Proizvodna pot od surovine do izdelka je pogojena od zadolžitev in odgovornosti zaposlenih. Za dobro delo pa je potrebno zagotoviti pravilne tehnološke poti. Te morajo biti kratke in učinkovite. Zadolžitve in odgovornosti v celotnem ciklusu imaju pomembno vlogo.

V proizvodnem procesu smo tu in tam podvrženi posameznim interesom, manj pa gospodarnim tehnološkim rešitvam. Več bi moralo biti poudarka na povezanost dogajanj, sodelovanjem, prilagajanju trenutnim situacijam, ki narekujejo spremembe v tehnoloških procesih.

Delovna mesta bi morala biti združena v oddelke, obrate, enote v taki obliki za lahko, hitro, kvalitetno izvrševanje nalog s poudarkom na odgovornosti zaposlenih.

Največkrat premalo strokovno analiziramo v kateri oddelek, obrat, enoto spada neka dejavnost. V lesni industriji često nastopajo nesmotrne povezanosti, podrejenosti v zaporedju odgovornosti tile oddelki: obrat žaga, skladišča žaganega lesa, naravno, umetno sušenje žaganega lesa, proizvodnja oblog, krojilnica (decimirnica). Za stanje na skladišču žaganega lesa bo na osnovi dogovorov odgovarjal organizator žaganja. Pri proizvodnji oblog bo surovine za posamezne vrste oblog dovolj le s tesnim sodelovanjem organizatorja žaganja, skladiščnikom žaganega lesa in vodjem oddelka oblog. Tudi v krojilnici (decimirnici) pri

Odprema žaganega lesa na skladišču žaganega lesa

cepljenju, paranju, razžagovanju elementov bo delo lažje steklo z dogovarjanjem odgovornih oddelka decimirnice, skladiščnikom žaganega lesa in organizatorjem žaganja. Organizator žaganja ima največji vpliv pri proizvodnji takih elementov, ki odgovarjajo za nadaljnjo obdelavo ali prodajo.

Za vsako dejavnost v širšem in ožjem smislu proizvodnje bi morali izdelati analizo, na katerem stroju, oddelku, obratu, enoti bomo določen izdelek izdelovali. Ta analiza pa mora pokazati kakšen naj bo tehnološki postopek, da bo pot h končnemu cilju v obliki izdelka lažja, da bo čimveč izdelkov solidne kvalitete.

Za primer vzemimo, da je skladišče žaganega lesa podrejeno skladišču, kjer je mnogo raznovrstnih izdelkov. V takem združenem skladišču pomeni žagan les kot manj pomemben izdelek.

Na tem delovnem mestu »komandna kabina« krojenje oblovine se odloča, kakšni bodo hlodi po kvaliteti, kako bodo sortirani po debelini in kolikšna bo nadmera teh

Taka odločitev pa ima še naslednje posledice:

— Vodstvo žage za dogajanja na skladišču nima prave povezave, pregleda nad potrebami kratkoročno in dolgoročno ni. Nepopoln je tudi pregled nad zalogami po vrsti, dimanzijah in kvaliteti žaganega lesa.

— Sodelovanje med vodstvom obrata žage in vodstvom žage in skladišča je nezainteresirano, neobdelano, pomanjkljivo nasploh. Žaga proizvaja, kar ji prija, skladišče oddaja po svoje, potrebe pa visijo v zraku.

— Ker je v skupnem skladišču navadno več raznovrstnih izdelkov, je manj možnosti, da bo vodja imel poseben interes za reševanje problemov okrog žaganega lesa.

— Manjkajoče delavce (dopusti, boleznine in drugo) v oddelkih obrata žaga je najučinkovitejše zamenjavati z delavci iz skladišča žaganega lesa.

— Pri komplicirani proizvodnji (z mnogokratniki, izvoz, mnogo dimenzij, kratki roki) so sodelovanja na liniji žaga—skladišče žaganega lesa še posebno nujna in pogosta.

Tako bo za smotrno delo, kjer bo prišla do izraza odgovornost do dogajanj lažje izvrševanje planskih zadolžitev od surovine do izdelka v tem primeru le:

— če bo obrat žaga organiziran iz oddelka skladišče hlodovine, oddelka žagalnice, oddelka skladišče žaganega lesa. Za smotrno, strokovno delo, vrednotenje surovin in izdelkov, izdelava potrebnih količin po vrsti, dimenzijah in kvaliteti je nujno, da so ti oddelki združeni v obrat žaga.

Sklepi samoupravnih organov

Delavski svet DO (7. 12. 1983)

1. Ugotovil je, da so smernice za plan 1984 sprejeli vsi zbori delavcev, zato so le-te sprejete na nivoju DO in veljajo z naslednjo dopolnitvijo: »izdelava projektne dokumentacije za rekonstrukcijo žagalnice v TO Rečica«.

2. V javno obravnavo je posredoval predlog meril za leto 1984.

3. Sprejel je sklep o povišanju vrednosti točke: iz 0,60 na 0,75 in velja od 1. 12. 1983 dalje.

4. Sprejel je ugotovitveni sklep o veljavnosti sprejetja

— sprememb cen del in nalog na podlagi sprememb opisov v obratu plošče TO Tomaž Godec; veljajo od 1. 2. 1983, s tem da se razlika poračuna

— ocen novosistemiziranih del in nalog v obratu pohištvo TO Tomaž Godec; veljajo od 1. 11. 1983 dalje.

Sprejel je še sklep, naj se poenostavi postopek sprejemanja sistematizacije in ocen del in nalog.

5. Sprejel je nove višine dnevnic za službena potovanja, stroškov prenočevanja in kilometrine, ki veljajo od 14. 11. 1983.

6. Sprejel je samoupravne sporazume

— o združevanju dela in sredstev za skupno poslovanje z DO: Lesnina, TOZD Zunanja trgovina in TOZD Notranja trgovina na debelo, Ljubljana, Murka Lesce, TOZD Veleprodaja Lesce

— o zagotavljanju sredstev za pospeševanje konvertibilnega izvoza in konvertibilnega deviznega priliva v SRS v letu 1984

— o spremembah in dopolnitvah sam. sporazuma o temeljih plana skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS za dobo 1981—1985

— spremembe in dopolnitve sam. sporazuma o temeljih plana Občinske zdravstvene skupnosti Radovljica za obdobje 1981—1985

6. Sprejel je sklep o dodelitvi 40.000 din Turistični poslovni skupnosti Bled za nakup pometalnega stroja.

7. Sprejel je sklep o najemu inozemskega kredita za uvoz lepila iz Zap. Nemčije.

8. V komisijo za vrednotenje zahtevnosti dela iz TO Podnart je imenoval Alojza Luskovca.

Odbor za organizacijo, kadre in stanovanja (6. 12. 1983)

1. Obravnaval je predlog pravilnika o sredstvih za osebno varstvo pri delu in osebni varstveni opremi in ga posredoval v javno obravnavo, pravilnik o varstvu pri delu pa v sprejem na zbore delavcev.

2. Na predlog sistematizacije del in organizacije kontinuirane inventure v DO LIP Bled v javni obravnavi ni bilo pripomb; odbor je predlog potrdil s pripombo, da se spremeni razpisni pogoj za vodjo kontinuirane inventure: VI. ali V. stopnja zahtevnosti dela ekonomske ali tehnične smeri in 1 leto oz. 6 mesecev delovnih izkušenj.

3. Na predlog izvršilnega odbora Ljubljanske banke, TBG je sprejel sklep, da se sredstva v višini 47.356,43 din uporabijo za predčasno poplačilo stanovanjskih posojil, ki jih je LIP Bled najel pri LB, TBG, Kranj.

Čimveč inovacijskih podvigov

Namen tega članka je pokazati sistem vodenja procesa, s katerim se vključujejo vsi delavci v množičen inovacijski proces.

Od vseh nas, kolikor nas je zaposlenih v DO je odvisen uspeh delovanja, saj z inventivnim delom želimo obogatiti aktivnost ter tako prispevati čimvečji delež k naši stabilizaciji.

Potrebujemo sveže ideje, ki nam bodo pomagale izboljšati naše proizvode, naše metode in znižati stroške proizvodnje in poslovanja. Vsi naj resnično razmišljajo o izobraževanju dela in to posebej takrat, ko so še dobre ideje sprejete in nagrajene. Priložnost imajo vsi, da s svojim delovanjem kolektivu predložijo ideje, za katere se jim da osebno priznanje in omogoči, da vidijo realizirane v praksi. Rezultat skupne aktivnosti delovne organizacije je izdelek oziroma storitev vključno s plasmanom na tržišču.

Kako velik vpliv imajo inovacijski predlogi na industrijo, lahko razberemo iz statističnih poročil razvitih držav.

Inovacija izdelkov kot proces se sestoji iz:

— projekta raziskovanja izdelka, tržišča, tehnologije, surovin, energije, kadrov, organizacije proizvodnje

— projekta razvoja izdelkov z razvojem tehnologije trženja, razvojem organizacije proizvodnje

— projekta marketinga

— projekta osvajanja izdelkov do redne proizvodnje, investicije, oskrbo surovin, energije in organizacije proizvodnje in kadrov.

To pomeni, da se inovacijska veriga sestoji iz raziskovanja trga, definiranja izdelka, raziskave in razvoja izdelka, uvedbe v proizvodnjo in uvajanja na tržišče. Strokovne službe morajo zagotoviti, da dosežejo postavljeni cilj uvajanja inovacij v planiranem roku. Za dosego ciljev morajo biti zagotovljeni delovni pogoji (prostori, oprema, surovina, servisi, literatura . . .). Komisija za inovacijsko dejavnost predstavlja zelo pomemben del vsakega inovacijskega predloga. Njene odločitve pomembno vplivajo na funkcionalnost sistema, na prizadevanje delavcev, na obseg realizacije idej, za napredek dela in poslovanja, na rok, v katerem bodo sprejete in realizirane v praksi.

Popularizacijo inovacij izvajamo zaradi povečanja udeležbe inovacijskih predlogov, ker bodo le-ti prispevali k direktnim ali indirektnim koristim delovne organizacije. Izvajanje je potrebno s pogostejšimi razpisi natečajev določenih tehničnih ali organizacijskih problemov v delovni organizaciji, za pridobitev inovacijskih predlogov. Uspešni so tudi članki v internem časopisu, ki naj bi pritegnili pozornost vsakogar od nas. Eden od popularnih in uspešnih načinov propagiranja inventivnosti je organizirati slovesnosti predaje nagrad in priznanj za realizirane inovacijske predloge. Te svečanosti s podelitvijo priznanj in nagrad se že izvajajo v občinskem merilu. Za leto 1984 dalje pa se že pripravlja izbira inovatorja leta gozdarstva in lesarstva Slovenije.

Izvedene so bile tudi že akcije za izobraževanje višjih razredov osnovnih šol v občini Radovljica, za najboljše pismene prispevke na temo »pomembnosti množične inventivne dejavnosti«. Najboljše pisne prispevke je posebna komisija ocenila in nagradila s knjižnimi nagradami v vrednosti od 5.000 do 10.000 din.

Prav sedaj v zaostrenih pogojih gospodarjenja in stabilizacije je pravi trenutek, ko s tehničnimi inovacijami bistveno prispevamo tudi k pospeševanju izvoza oziroma uvoza.

Na mednarodnem tržišču pa ima prednost proizvajalec, ki nudi boljšo kakovost, sodoben design, funkcionalnost proizvoda, bolj gospodarno uporabo proizvoda, daljši rok trajanja, dobre prodajne storitve . . .

Ana Šifrer

Ustanavljanje skupnih služb SIS

Po dolgotrajnem odlašanju in zavlačevanju je postopek dokončnega ustanavljanja delovne skupnosti skupnih strokovnih služb SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica kot vse kaže vendarle premaknjen z mrtve točke. V novembru so opravljeni nekateri pomembni premiki v tem postopku, ki ga vodi začasni vodja Vasilij Koman. Izdelani so predlogi ustanoviteljskih in samoupravnih aktov, kadrovski predlogi, organizacijska zasnova in ustanovljene komisije. Vodja je pripravil tudi pregledno poročilo o problematiki in poteku ustanavljanja skupnih služb. Vse gradivo so v začetku decembra prejele vse delegacije v občini, o njem pa so razpravljale tudi že skupščine SIS družbenih dejavnosti, ki so zasedale od 6. do 8. decembra. Skupščine so tudi potrdile akte in imenovale svoje člane v koordinacijski odbor za urejanje odnosov med skupnostjo in ustanovitelji in v sami skupnosti. V začetku decembra je objavljen tudi razpis za vodjo delovne skupnosti, ki se mora prijaviti 15 dni po tem razpisu.

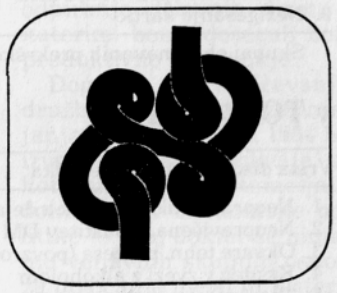

V zadnjem času se pojavljajo še nekateri oddelki, ki obdelujejo debelejše nažagane sortimente. Krojilnice (decimirnice) so se razvile na osnovi iskanja prihrankov materiala (boljše izkoriščanje), možnosti izdelave elementov različnih dimenzij.

Oddelki oblog so vse bolj pomembni in seveda kapacitetno odvisni od skrbno naštudirane proizvodnje žaganega lesa za te potrebe. Če je tu še sušilnica, ki služi za sušenje žaganega lesa za obloge — izvoz, bomo oblikovali obrat žaga takole:

— skladišče hlodovine,
— žagalnica,
— skladišče žaganega lesa,
— sušilnica,
— decimirnica,
— oddelek oblog

Tako bomo formirali obrat, ki bo v stanju s sodelovanjem in dobrimi tehnološkimi rešitvami proizvodnje zadostiti vsem potrebam po žaganem lesu, oblogah za domače potrebe in izvoz.

Tand

Volilno programska seja

V sejni dvorani občinske skupščine je bila v četrtek, 8. novembra volilno programska seja občinske konference SZDL Radovljica. Delegati in drugi vabljeni udeleženci seje so najprej poslušali poročilo predsednika o delu OK SZDL Radovljica in njenih organov za preteklo štiriletno mandatno obdobje, nato poročilo o uresničevanju finančnega načrta za 9 mesecev 1983 in poročilo delovnih teles. Po izčrpni in dovolj kritični razpravi so opravili volitve vodstev in nosilcev vodstvenih funkcij v OK SZDL Radovljica ter verificirali voljene funkcionarje v Medobčinski svet SZDL Gorenjske in za Republiško konferenco SZDL Slovenije. Za predsednika OK SZDL je bil ponovno izvoljen Miroslav Birk, za podpredsednika so delegati izvolili Cveta Poharja z Brezij, za sekretarja pa Antona Tomana z Brezij, ki je bil doslej sekretar skupščine občine Radovljica. Za predsednika MS SZDL Gorenjske so ponovno potrdili Vilija Tomata iz Kranja za podpredsednika pa Miroslava Birka iz Radovljice. Prav tako so potrdili ponovno kandidaturo za predsednika RK SZDL Slovenije Franca Šetinca, za podpredsednika pa Jožeta Kneza. V nadaljevanju seje so sprejeli programsko usmeritev dejavnosti OK SZDL Radovljica za mandatno obdobje 1983 do 1987, in program dela OK SZDL in njenega predsedstva za leto 1984.

Dvajsetletnica Knjigoveznice tiskarne Radovljica

Letos slavi 48-članski delovni kolektiv Knjigoveznice tiskarne Radovljica jubilejno 20-letnico ustanovitve in uspešnega dela. Jubilej so počastili s slavnostno sejo zbora delovnih ljudi 9. novembra zvečer v hotelu Grajski dvor v Radovljici. Čestitkam ob jubileju vsem delavcem, s katerimi tudi naša delovna organizacija tesno sodeluje, se pridružujemo tudi mi!

Pregled bolniške odsotnosti v DO LIP Bled

za mesec oktober 1983 in primerjava z istim obdobjem lanskega leta

	DSSS	TO Tomaž Godec	Rečica	Mojstrana	Podnart	Trgovina	LIP
1982							
Bolovanje do 30 dni	0,68	5,92	3,41	2,98	7,54	1,09	4,55
Bolovanje nad 30 dni	0,44	3,22	1,91	3,45	3,02	—	2,51
Skupno:	1,12	9,14	5,32	6,43	10,56	1,09	7,06
Porodniški dopust	1,07	1,42	0,31	—	1,32	—	0,94
1983							
Bolovanje do 30 dni	1,50	3,90	3,87	5,92	5,18	1,85	3,86
Bolovanje nad 30 dni	1,07	2,58	2,25	3,55	3,69	—	2,43
Skupno:	2,57	6,48	6,12	9,47	8,87	1,85	6,29
Porodniški dopust	—	1,63	1,20	1,45	2,62	4,07	1,48

Alkoholizem — problem današnjega časa

Če alkoholizem analiziramo z vidika delovne učinkovitosti, lahko rečemo, da se alkoholizem med delovnimi ljudmi kaže predvsem v pogosti odsotnosti z dela, v slabšanju telesnega in duševnega zdravja in s tem v pojemanju delovnih moči: v invalidnosti, v gmotnem, osebnostnem in družbenem propadanju alkoholnih bolnikov in njihovih družin ter dodatnih materialnih obremenitvah družbe, ki mora vzdrževati razmeroma drage institucije za zdravljenje in rehabilitacijo bolnikov.

Na splošno lahko rečemo, da je za delovne organizacije alkoholizem tako hud problem, da ga moramo reševati iz čisto humanih pa tudi ekonomskih razlogov.

Vsekakor je poznano, da s tem problemom še nismo razčistili in da si pred njim še vedno zatiskamo oči.

Katere so glavne okoliščine, ki botrujejo alkoholizmu v DO? (povzemamo po J. Ruglju)

— Veliko število alkoholikov omogoča naravno reprodukcijo in celo naraščanje števila alkoholikov. Kaj to pomeni? Tisti, ki radi pijejo, ponavadi pijejo v družbi oziroma skušajo navzoče pripraviti, da bi tudi oni zvrnili kozarček. Prav tako od alkohola odvisni preddelavci ali mojstri neredko pošiljajo mlade delavce po pijačo, za nagrado pa jim ponudijo kozarček,

— strpnost do popivanja in alkoholičnega vedenja v naši družbi,

— nepoučenost ljudi o nevarnosti pretiranega in prepogostega pitja alkoholnih pijač,

— zmotna stališča o koristnosti alkohola,

— alkoholizem v delovni organizaciji je predvsem vprašanje reda in delovne discipline, pa tudi humanih socialističnih samoupravnih odnosov v njej.

Alkoholiziranost oziroma alkoholizem negativno vpliva na zainteresiranost za delo samo in njegove rezultate, ljubezen do dela, zbranost, točnost, hitrost reagiranja, stopnjo duševno-mišične usklajenosti, vztrajnost, ekonomsko motivacijo itd. Znanstveno nesporno je dokazano, da že zelo majhne količine alkohola v krvi motijo refleksno reagiranje v procesu presoje in odločanja, skratka, duševne in mišične funkcije so načete že pri zelo majhnih koncentracijah alkohola v krvi.

Vidne posledice alkoholizma med člani kolektiva pa se kažejo kot zamujanje službe, predčasno odhajanje z dela, kratki dopusti, pogosti bolniški staleži, čedalje manjša zainteresiranost za delo, motnje v medosebnih odnosih.

V družbenem sektorju izostane v Jugoslaviji na dan z dela 127.000 delavcev, od tega 68.000 zaradi posrednih ali neposrednih posledic alkoholizma in alkoholiziranosti. Tako izgubimo na leto v državi 25 milijonov delovnih dni samo v družbenem sektorju.

Delovanje alkohola na mišično moč in delovno sposobnost

Že majhna količina alkohola v krvi (0,5 ‰) zmanjša moč mišic za okoli 16 %. Obnašanje opitega pri različnih koncentracijah alkohola v krvi izgleda takole:

— 1 ‰: pomanjkljiva pozornost in volja, gibi niso več natančni, refleksni čas se podaljša;

— 1—2 ‰: to je že lahka pijanost, ko opiti veliko, hitro in zmedeno govori; kritičnost je zmanjšana;

— 2—3 ‰: opiti se pri hoji opoteka, dvojno vidi, govori nerazločno;

— 3—5 ‰: to je stanje težke pijanosti, ko opiti zaspi in v komi lahko umre.

Vpliv alkohola na DM

Redna potrošnja alkoholnih pijač je razširjena predvsem med fizičnimi delavci in tistimi, ki delajo v neugodnih okoliščinah kot npr. rudarji, gozdni delavci, delavci v železarnah itd.

Do neke mere je to pogojeno tudi z nemarnostjo delovne organizacije, ki delavcem ob takih delovnih pogojih ne zagotovijo zdravega, svežega napitka. Delavec, ki dela v vročini, izgubi z znojenjem iz telesa veliko množino tekočine, zato je razumljivo, da mora to tekočino nadomestiti s pijačo; če nima pri roki sokov, čaja in podobno, bo pil alkoholne pijače.

Čeprav ima človek po uživanju alkohola subjektivni občutek moči, je resnica nasprotna. Po pitju alkohola se zmanjša delovna sposobnost, na splošno pa tudi moč in razum. Pijanost je odvisna od količine alkohola, ki kroži v krvi.

Zelo zanimivo je vprašanje kako alkohol deluje na reflekse. Refleks ima v medicini svoj specifični pomen, vendar je ta pojem tudi sicer znan. Refleksni čas ali čas latence je tisti čas, ki poteče od pojava nevarnosti do smotrne reakcije na nevarnost. Ta čas traja pri treznem človeku 0,75 sekunde. Že pri majhnih količinah alkohola v krvi pa se refleksni čas podaljša — 0,8 ‰ koncentracije alkohola v krvi znaša refleksni čas povprečno 1,25 sekunde.

Kakšnega pomena so hitri in pravilni refleksi nam je vsem dobro znano. Tudi že najmanjša zakasnitev zaradi upočasnjenega refleksa lahko pomeni smrt. Alkohol zavlačuje refleks in to je eden glavnih vzrokov za nezgode, ki jih alkohol povzroča v prometu, pri delu itd. Zaradi nekritičnosti, ki jo izzove alkohol in lažnega občutka moči, se ima človek, ki je pod vplivom alkohola, za močnejšega in misli, da bolje opravlja svoje delo kot če je trezen.

Alkohol zmanjšuje odpornost organizma, zato se vsako bolezen pri alkoholizmu zdravi mnogo teže in zahteva daljši izostanek z dela, razen tega pa mu močneje ogroža tudi življenje samo. Tako alkoholik umre že za vnetjem pljuč, ki je sicer glede na sodobne terapevtske metode postala skoraj povsem nedolžna bolezen. Navedeni podatki kažejo in opozarjajo, da tudi akutno delovanje alkohola in alkoholizem negativno vplivata na delovno sposobnost.

Pri alkoholiku pride postopoma do osebnostnih spre-

Obravnavani disciplinski postopki

v TO Tomaž Godec Bohinjska Bistrica

Vrsta disciplinskega prekrška	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	Skupaj	%
1. Neopravičeni izostanek	3	1		18	7	5	9	24	6	2	11	10	96	37
2. Neopravičena zapustitev DM				9	3		4	1	2		1	9	29	11
3. Okvare tehnološkega procesa	1	1				3	6		1			5	18	7
4. Kršitev v zvezi z alkoholom	2		1	6	5	3	5	2	11	1	4	5	45	18
5. Tatvina ali poskus tatvine	1		1	3					1				5	2
6. Nedostojno vedenje		2		6		3	1				2	1	15	6
7. Kajenje na DM						6	2						8	3
8. Malomarno opravljanje dela										2	6	2	10	4
9. Nežigosanje kartic											32		32	12
Skupaj obravnavanih prekrškov	7	4	2	42	15	20	27	27	21	5	56	32	258	100

v TO Rečica

Vrsta disciplinskega prekrška	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	Skupaj	%
1. Neopravičeni izostanek z dela	2	1	7	1	4	5	6	4	5	1	7	3	46	21
2. Neopravičena zapustitev DM				4	5	3		3			7	6	28	13
3. Okvare tehn. procesa (povzroč. škode)	3		11		6								20	9
4. Kršitev v zvezi z alkoholom	9	1	9	4	5	3	4	7	6		7	4	59	27
5. Tatvina		1	2				2	1	2				8	3
6. Nedostojno vedenje		3	6							1			10	4,5
7. Odklonitev dela		2			2	1		3	5				13	6,2
8. Malomarno opravljanje dela			2	3							3		8	3
9. Povzročanje nereda					7	4					2	3	16	7
10. Prepozen prihod na delo					1				2	6			9	4
11. Nežigosanje kartic								2			1		3	1,3
12. Neopr. razpolaganje z druž. sredstvi												2	2	1
Skupaj obravnavanih prekrškov	14	8	37	12	30	16	12	20	20	8	27	18	222	100

v TO Mojstrana

Vrsta disciplinskega prekrška	1977	1978	1979	1980	1981	1982	Skupaj	%
1. Neopravičen izostanek	4		8	19	4	6	41	68,3
2. Neopravičena zapustitev DM	1			4	2		7	12
3. Povzročanje materialne škode	1						1	1,6
4. Kršitve v zvezi z alkoholom				4	1		5	8,3
5. Nezakonito razpolag. z družb. sredstvi				2		2	4	6,6
6. Malomarno opravljanje dela						1	1	1,6
7. Prekoračitev danega pooblastila						1	1	1,6
Skupaj obravnavanih stroškov	6		8	29	7	10	60	100

v TO Podnart

Vrsta disciplinskega prekrška	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	Skupaj	%
1. Neopravičeni izostanek	2	4	1	1	1	16	5	5	3	38	36,3
2. Kršitve v zvezi z alkoholom	4	3				4	6	14	4	35	33,5
3. Neopravičeno zapuščanje DM		2							5	7	6,6
4. Tatvina		3			1	1				5	4,7
5. Povzročanje materialne škode			1	1		2	1			5	4,7
6. Povzročanje nereda (pretep med delom)					2	3				5	4,7
7. Nezakonito razpolaganje z družb. sredstvi						1			2	3	2,8
8. Odklonitev dela							1		1	2	2
9. Malomarno opravljanje dela								4		4	3,8
10. Neprimerno vedenje								1		1	0,9
Skupaj obravnavanih prekrškov	6	12	2	2	4	27	13	24	15	105	100

memb, ki so pogojena z izgubo čuta dolžnosti ter splošnim moralnim in etičnim propadanjem.

Izkušnje govore, da alkoholizem povprečno za 15—20 let zmanjša dolžino človekovega življenja, torej tudi delovno sposobnost.

Alkoholizem povzroči tudi zgodnjo invalidnost, ki se kaže v dveh oblikah:

1. primarna, neposredna invalidnost — alkohol organizmu povzroči trajno okvaro in bolezen

2. sekundarna posredna invalidnost — alkohol vpliva na prometne nezgode, nezgode na delovnem mestu. Pri tem pa invalidnost lahko doleti ne le alkoholika, ampak tudi nedolžne, trezne ljudi v neposredni bližini.

Redkokdaj bo delovni invalid priznal, da ga je do invalidnosti pripeljalo čezmerno uživanje alkohola. Ponavadi govorijo o težki bolezni srca, jeter, želodca itd. Toda vemo, da mnoge od teh bolezni povzroča alkohol — torej je v takih primerih alkohol povzročitelj invalidnosti.

Po podatkih Inštituta za preučevanje preprečevanja alkoholizma v Zagrebu izostane alkoholik od dela 2—3 mesece letno in v svojem delovnem obdobju izgubi vsaj 10 delovnih let. Vse to je izredno velika škoda za gospodarstvo. Alkohol zmanjšuje zanesljivost pri delu. Različne ankete, ki so jih opravili v mnogih deželah, kažejo, da je med alkoholiki trikrat več delovnih nezgod, kakor med nealkoholiki.

Alkoholik pogosto izostane z dela v zvezi s pitjem in često prihaja na delo prepozno. Z vsemi slabimi lastnostmi, ki jih ima alkoholik, ustvarja napetost in nezadovoljstvo delovne skupine, v kateri dela. Škoduje pa tudi ugledu podjetja samega.

Obravnavani problem v naši DO

Iz prikazanih tabel je možno opaziti, da je alkoholizem oz. kršitve v zvezi z njim zastopan v precejšnjem odstotku. V TO Tomaž Godec in TO Rečica, kjer je dokumentacija v zvezi z disciplinskimi prekrški vodena od leta 1972 dalje lahko iz tabel ugotovimo odstotek kršitev, povezanih z alkoholizmom, ki znaša za TO Tomaž Godec 18 %, za TO Rečica pa celo 27 %. Še bolj pereč problem, upoštevajoč odstotke, pa je v TO Podnart, kjer 33 % prekrškov odpade na kršitve v zvezi z alkoholizmom. Vendar pa je v teh odstotkih skritega še precej več, kakor zgolj vrsta disciplinskega prekrška. Kajti pod nazivom neopravičenih izostankov z dela je večinoma skrit alkohol oz. njegove posledice. Tudi pod ostalimi kategorijami si lahko zamislimo alkohol in njegov vpliv. Nastaja pa vprašanje izbire kriterijev za prijavo prekrška disciplinski komisiji in odnos mojstra oz. preddelavca do delavca. Vsekakor ne obstajajo enotni kriteriji, kajti za vsako tako prijavo stoji človek kot subjekt, ki verjetno ne more v vseh tozdih odločati enakovredno. Že iz tega razloga pride do različnih stališč in različnih podatkov, ki nam ne dajo natančnih vesti o razširjenosti alkoholizma v DO LIP Bled. Vsekakor pa so to podatki, ki jih ne smemo zanemariti in kateri nam morajo biti v opozorilo, da je na tem področju treba nekaj narediti oziroma se bolj konkretno spopasti s to problematiko.

V DO LIP Bled ni službe ali človeka, ki bi sprotno spremljal ali urejal problematiko v zvezi z alkoholizmom. Vsaka temeljna organizacija zase ureja te probleme, kakor je v njeni moči. Vendar pa o tem ni vodena nobena dokumentacija in tako je do točnih podatkov težko priti.

Na podlagi povpraševanj smo zabeležili naslednje podatke:

V TO Tomaž Godec se je zdravilo 8 delavcev; 6 delavcev se je zdravilo v bolnišnici v Begunjah, 1 delavec se je alkoholu odpovedal samostojno, 1 delavec pa se je zdravil ambulantno. Zaradi alkoholizma je bil odpuščen 1 delavec, ki se je zdravil, bil sprejet nazaj na delo, vendar pa se je po zadnjih podatkih spet predal alkoholu. Ostali zdravljeni alkoholiki pa po informacijah, ki so bile dostopne, abstinirajo.

Vsekakor so ti podatki (če so seveda točni) zelo velika vzpodbuda tako za DO kakor za posameznike, ki dvomijo o uspešnosti zdravljenja alkoholizma.

V TO Rečica se je zdravilo 5 delavcev, nekateri tudi po večkrat, v glavnem pa zdravljenje ni bilo uspešno. Vsi disciplinski ukrepi, ki so bili izrečeni v zvezi z alkoholizmom, so bili izrečeni pogojno, izključitve zaradi alkohola pa še ni bilo.

V TO Mojstrana tabela prekrškov ne izkazuje večjih problemov z alkoholizmom, vendar pa slika problematike, gledana skozi statistiko verjetno ni realna. Gotovo je za to vzrok prevelika strpnost do alkohola tako vodilnih delavcev kakor tudi lažna solidarnost sodelavcev.

V TO Podnart imajo najvišji odstotek prekrškov v zvezi z alkoholizmom. V zadnjem obdobju se je zdravil en delavec, katerega zdravljenje ni bilo uspešno. Bil je odpuščen iz DO zaradi neopravičenih izostankov, katerim pa je bil vzrok preveliko in prekomerno uživanje alkohola.

Takih primerov je še več. V letu 1980 4 primeri, v letu 1982 2 primera, tudi v letošnjem letu sta bila dva taka prekrška. Večina obravnavanih primerov je bila kaznovana na pogojno prenehanje delovnega razmerja od 3 mesecev do 1 leta. Vsekakor so te številke visoke in obvezujoče. Tega se vodstvo TO tudi zaveda in v tej smeri kontaktira z zdravstvenim domom in socialnim delavcem, da bi s skupnim pristopom napotili delavce, predane alkoholu na zdravljenje.

Kaj lahko napišem ob zaključku? Na voljo ni nekih konkretnih primerjalnih podatkov iz drugih DO, da bi videli, kakšna je situacija v drugih podjetjih. Verjetno ni bistveno boljša, kajti alkoholizem je vsesplošen problem in tudi Slovenci smo znani kot »dobri« pivci, tako da bo potrebno še veliko dela in dobre volje, da bi se položaj premaknil na bolje. Vse prevečkrat se razna praznovanja in proslave iztečejo v pijančevanje in ta navada je že tako zakoreninjena, da si v bistvu ne znamo predstavljati takega dogodka brez prisotnosti alkohola. Vse preveč je tudi lažne solidarnosti in popuščanja tako s strani sodelavcev kakor vodilnih delavcev. V večini primerov je tudi tako, da pijejo v obratu vsi od mojstra ali neposrednega vodje navzdol in čeprav je »javno« poznano, kateri so ti obrati, delujejo na zunaj kot čisti abstinenti, kajti iz takega obrata razumljivo ni prijav na disciplinsko komisijo zaradi alkoholizma.

Rakuš

Vloga in naloge sindikatov v letu 1984

V novembru in decembru tudi v sindikatih največ razpravljamo o planskih dokumentih (resolucije o družbenoekonomskem razvoju v letu 1984, plani ozdov). Razprava in odločanje o teh vprašanjih sta letos še toliko pomembnejši zadevi, ker ti dokumenti predstavljajo prvi preizkusni kamen naše pripravljenosti za resnično uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije.

V stališčih 7. seje republiškega sveta ZSS (o osnutku republiške in zvezne resolucije) podpiramo ofenziven, vendar realen družbenoekonomski razvoj ter takšno ekonomsko politiko, ki bo spodbujala in mobilizirala delavce za boljše delo, gospodarjenje in samoupravljanje.

Kriteriji, po katerih bomo v sindikatih presojali planske akte, so predvsem krepitev družbenoekonomskega položaja delavcev s samoupravnim odločanjem in konkretizacija nalog stabilizacijskega programa. Gotovo pa je, da je v posameznih organizacijah in skupnostih mogoče načrtovati še bolj ambiciozna razmerja kot v resolucijah, saj so tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu ponekod še neizkoriščene rezerve.

Eden najpomembnejših elementov planov je razmerje med akumulacijo in porabo. Pri planiranju tega razmerja je treba izhajati iz obsega ustvarjenega dohodka, in sicer koliko dela in sredstev je bilo vloženih za določen dohodek. Tako bodo lahko v tistih ozdih, kjer bodo dosegli nadpovprečno akumulacijo (glede na povprečje v dejavnosti) namenili tudi več sredstev za osebne dohodke. Politika osebnih dohodkov bo v naslednjem letu namreč ena najbolj kritičnih točk ekonomske politike in gotovo je, da bo lahko uspešna (v smislu delitve po delu) le, če bo v praksi uveljavljeno načelo pridobivanja dohodka po delu (izenačevanje pogojev gospodarjenja, politika cen, objektivizirana merila uspešnosti, itd.).

Pri planiranju delitvenih razmerij pa prihodnje leto ne bi smeli nadaljevati s sistemom indeksov, kar je do sedaj omejevalo gibanje osebnih dohodkov v tekočem letu. Najbrž je veliko boljše realno razmerje med osebnimi dohodki in doseženim dohodkom. Ekonomska politika, ki osebne dohodke postavlja v odvisnost od doseženega dohodka, pa dejansko dolgoročno pospešuje krepitev reprodukcijske sposobnosti. Taka politika pa je možna, če imamo na voljo čimbolj objektivizirane kazalce uspešnosti gospodarjenja, ki hkrati tudi kažejo, koliko je kdo k rezultatom tudi prispeval. Ta merila oziroma kazalci, ki so opredeljeni v sklepnem delu dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, so:

— dohodek na delavca,

— dohodek na vložena sredstva,

— bruto osebni dohodek na delavca,

— akumulacija v primerjavi z vloženimi sredstvi.

Uveljavitev takih kriterijev in meril pa praktično pomeni, da bodo bolj kot doslej o delitvi dohodka na akumulacijo in potrošnjo odločali delavci v tozdih in skupnostih sami. Seveda pa je to precej odvisno tudi od celotnega ekonomskega sistema v prihodnjem letu.

Tako v federaciji kot tudi v republiki pa je v pripravi vrsta zakonskih sprememb, tako tudi na področju finančnega poslovanja. V zvezi s tem in z drugimi zakoni se postavlja vprašanje, kako obvladovati vse finančne in druge tokove, da v ozdih ne bi prišli v še večje težave. Zato bi morale sindikalne organizacije že sedaj — pa tudi v razpravi o osnutkih planskih aktov — dati pobudo, naj samoupravni organi na predlog strokovnih služb in poslovodnih organov obravnavajo predvsem naslednje probleme:

— pregled dinarskih in deviznih obveznosti in predlogi planov za njihovo izpolnjevanje;

— kakovost samoupravnega povezovanja ozdov ter združevanje dela in sredstev za skupen izvoz in razporejanje skupaj ustvarjenih deviz glede na dejanski prispevek posameznega tozda;

— kakovost samoupravne organiziranosti in svobodne menjave dela v delovnih organizacijah in sozdih;

— izraba proizvodnih zmogljivosti in tehnologije ter varčevanje z reprodukcijskim materialom in energijo;

— usmerjanje akumulacije v takšno združevanje sredstev, ki bo omogočala odpiranje delovnih mest, s katerimi bomo dosegali bolj produktivno poslovanje.

Dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1984 bo izvedbeni akt resolucije in kot tak eden od temeljnih dokumentov ekonomske politike — vsaj dokler še nimamo veljavnih skupnih osnov za določanje meril in kriterijev pri zagotavljanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in delitev čistega dohodka (samoupravnih sporazumov dejavnosti).

Osnutek dogovora, ki je te dni v razpravi, opušča linearnost indeksiranja in upošteva načelo, da imajo tisti tozdi, ki glede na vloženo delo in sredstva ustvarjajo večji dohodek, možnost, da odvajajo nadpovprečna sredstva za osebne dohodke, seveda če je akumulacija v primerjavi z angažiranimi sredstvi nadpovprečna. Letni dogovor to pot prvič povezano obravnava sredstva za osebne dohodke in skupno porabo v tozdih. Seveda to pomeni tudi, da bodo ob večji skupni porabi manjši osebni dohodki in obratno. Vendarle pa bi v sindikatih morali vztrajati pri enotnem regresu za topli obrok, regresu za letni dopust ter oblikovanju sredstev za solidarnostne pomoči. Usmeritve glede oblikovanja sredstev za osebne dohodke in skupno porabo so v osnutku dogovora v družbenih dejavnostih enake kot za materialno proizvodnjo.

M. K.

Informacije RS ZSS

Dovoljena povečana sredstva za OD zaposlenih

Izvršni svet OS Radovljica je novembra sprejel sklep, da na osnovi Dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka, delavci lahko povečajo sredstva za OD do konca leta 1983 v masi največ za 26 % v primerjavi z letom 1982, če jim to omogoča dohodek na podlagi meril o prispevku k boljšim doseženim delovnim rezultatom. V skladu pa mora biti tudi z njihovimi planskimi in samoupravnimi akti.

Gibanje rasti osebnih dohodkov

V gospodarstvu občine Radovljica je bilo po podatkih analitične službe Komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo OS Radovljica, izplačano za osebne dohodke 2,079.685 tisoč din, ali 26 % več kot v enakem času lanskega leta. V poprečju so se osebni dohodki na zaposlenega povečali v tem obodbju za 25,9 %. V primerjavi s povprečjem v letu 1982, so se osebni dohodki v celotnem gospodarstvu radovljiške občine povečali za 19,1, na zaposlenega pa za 19,4 %. Seveda pa so realni osebni dohodki zaradi inflacije in višjih življenjskih stroškov dejansko nižji od lanskih.

Otvoritev nove tovarne v Mojstrani

V petek, 25. novembra je bila v TO Mojstrana otvoritev nove tovarne. Te slovesnosti so se udeležili predstavniki občine Jesenice, predstavniki občine Radovljica, direktor DO ing. Bajt Franc, predstavniki SOZD GLG Bled, predstavniki TO LIP Bled in DSSS, predstavniki družbenopolitičnih organizacij ter krajani in občani. Najprej je direktor TO Mojstrana pozdravil vse navzoče ter poudaril, da je letošnje leto pomembnih jubilejev. Eden najbolj pomembnih je ta, da letos poteka 40 let od drugega zasedanja AVNOJ v Jajcu, kjer so bili postavljeni temelji naše nove Jugoslavije. Letos pa poteka tudi 35 let od ustanovitve naše delovne organizacije LIP Bled.

Slavnostni govornik je bil Srečko Mlinarič, predsednik izvršnega sveta SO Jesenice

Predsedstvo SFRJ je odlikovalo delavca iz TO Mojstrana — Tomaža Ravhekarja z redom dela s srebrnim vencem — Leopolda Kovačca z medaljo dela

Ob tej otvoritvi je imel slavnostni govor predsednik izvršnega sveta občine Jesenice tov. Srečko Mlinarič. Poudaril je, kako velik pomen je lesna industrija v jeseniški občini in še posebej v zgornjesavski dolini. Dejal je, da je to velika pridobitev za lesno industrijo kot panogo in tudi za krajane, ki živijo v tej dolini. Delo je treba približati človeku in ne človeka delu. Nato je še orisal celotno gospodarstvo jeseniške občine in težave, s katerimi se srečujejo druge delovne organizacije. Železarna Jesenice, kot največja delovna organizacija v jeseniški občini bije veliko bitko ter se srečuje z velikimi težavami. Nato je spregovoril še direktor delovne organizacije LIP Bled ing. Bajt Franc ter poudaril, da je bila dosežena še ena delovna zmaga. Z novo tovarno v Mojstrani je postala naša družba bogatejša; delavcu pa s tem trenutkom dani boljši delovni pogoji za ustvarjanje dohodka. V bodoče pričakujemo od Mojstrane boljše rezultate kot do sedaj, kajti v starih prostorih in s pomanjkljivo strojno opremo tega ni bilo mogoče doseči. Ta pridobitev je za vse nas pomembna, kajti s tem bo kompletnejši naš proizvodni program. Predvsem pa bo možnost tudi nove zaposlitve in to predvsem za prebivalce gornjesavske doline.

KUD »Jaka Robič« z Dovjega je nato izvedel kratek kulturni program. Godba iz Gorij pa je s svojimi skladbami navdušila vse prisotne.

Po končanem kulturnem programu so si udeleženci ogledali nove proizvodne prostore. Delavci TO Mojstrana so za nekaj časa vključili stroje in prikazali potek dela proizvodnega programa temeljne organizacije.

Noč

Direktor DO LIP, ing. Franc Bajt je orisal razvojno pot temeljne organizacije Mojstrana

Folklorna skupina KUD Jaka Rabič z Dovjega

Občni zbor osnovne organizacije sindikata TO Podnart

Občni zbor sindikalne organizacije TO Podnart smo izvedli v soboto, 10. 12. 1983 v gostišču »Lectar« v Radovljici.

Poleg članov naše temeljne organizacije so se občnega zbora udeležili predstavnik Občinskega sindikalnega sveta tov. Marjan Štupnikar, predsednik OOS DSSS tov. Ivo Mašič in predsednik OOS TO Rečica tov. Anton Kristan, ki je bil obenem tudi predstavnik KOOS DO LIP Bled. Predstavniki ostalih TO se občnega zbora niso udeležili.

Po izvolitvi organov občnega zbora je predsednik osnovne organizacije temeljne organizacije Tomaž Kunčič prebral poročilo o delovanju osnovne organizacije v dvoletnem mandatnem obdobju.

Z delom v minulih dveh letih, ko bi morali vse svoje sile usmeriti k stabilizaciji gospodarstva ne moremo biti zadovoljni. Tudi sam izvršni odbor oziroma njegova kadrovska sestava se je zaradi fluktuacije delavcev v naši temeljni organizaciji v preteklem obdobju preveč spreminjala in s tem je ta najmnožičnejša organizacija izgubila nekaj na svojem pomenu. Ta izpad bo v prihodnje treba nadoknaditi in zavzeti svoje mesto v družbeno-političnem življenju podjetja, saj smo še vedno samoupravno organizirana družba. Delovanje osnovne organizacije smo kljub vsemu prilagodili najpomembnejšim akcijam, za katere je sindikat pristojen, izpolnjevali smo dane naloge od Občinskega sindikalnega sveta, sodelovali pri sprejemanju samoupravnih aktov, na predlog izvršnega odbora so bili voljeni delegati v samoupravne organe temeljne in delovne organizacije LIP Bled. Največji problem je še vedno pri spremljanju rezultatov dela tekom leta in zaključnih računov. Kljub temu, da imamo določene samoupravne skupine, so le-te glede svojega dela zelo pasivne tako, da je edino možno odločanje na zborih delovnih ljudi, kjer pa se določeni problemi le nakažejo, ni pa jih možno takoj rešiti. V prihodnje mora delo samoupravnih delovnih skupin bolje zaživeti, kjer bi se problemi nakazali in kasneje na zborih lažje obravnavali. Z rezultati dela v preteklem obdobju ne moremo biti zadovoljni, saj nismo realizirali količinskega plana pri leseni embalaži in pri proizvodnji regalov. Plan je dosežen le pri proizvodnji lesenih oblog in pri žaganem lesu.

Še vedno se pri nekaterih delavcih kaže neprimeren odnos do dela, delovnih sredstev in do sodelavcev. Na tem področju bo morala osnovna organizacija v prihodnje več narediti. Tako kot v prejšnjem bo potrebno tudi v prihodnjem mandatu posvetiti več pozornosti izobraževanju sindikalnih aktivistov in članov OO, zagotavljanju boljšega standarda delavcev, sodelovanju delavcev na področju LO in DS, kulturnemu in športnemu življenju TO, zmanjšanju bolniške odsotnosti, ki je v naši temeljni organizaciji zelo visoka.

V minulem dvoletnem mandatnem obdobju je imela osnovna organizacija sindikata 18 sej, na katerih so bile teme razprav že predhodno naštete akcije, organizirana je bila očiščevalna akcija, uspešno je bilo sodelovanje na krvodajalskih akcijah, organiziran je bil cenejši nakup ozimnice in izveden enodnevni izlet v Logarsko dolino z ogledom slapa Rinke in Savinjskega gaja.

Na koncu poročila se je predsednik vsem članom zahvalil za pomoč in sodelovanje.

Program dela za leto 1984

Temeljno izhodišče za sestavo delovnega načrta je usmerjeno k večjemu delovnemu elanu, gospodarsko stabilizacijski politiki in boljšemu osebnemu in splošnemu družbenemu standardu. Za dosego navedenih ciljev bo preiti k racionalnejšemu gospodarjenju z vsemi proizvodnimi sredstvi in napravami.

— Za tako gospodarjenje je v prvi vrsti potrebna zavest vseh zaposlenih in spodbujanje neposrednih vodij TO;

— Spremeniti je izkoriščenost delovnega časa in z intenzivno zbranostjo pri delu doseči čim višjo kvantiteto in predvsem kvaliteto dela;

— Glede na to, da se družbeni standard delavcev še vedno znižuje, bo v naslednjem obdobju naloga sindikata tudi delovanje na tem področju. Minimalni življenjski standard delavcev naj bi bil tak, da bi vsak delavec lahko užival vsaj osnovne človekove dobrine današnjega časa;

— V naši TO je še vedno visoka bolniška odsotnost z dela. Vzroke za tako veliko odsotnost bomo prav tako morali uvrščati na dnevni red sestankov IO;

— Večjo pozornost bomo morali posvetiti delovanju delegatskega sistema in vzpodbujati delegacije k rednemu sestajanju in celovitemu delovanju;

— Izobraževanje družbeno-političnih delavcev v TO mora postati sestavni del funkcionalnega izobraževanja. Spremeniti bomo morali odnos do te vrste izobraževanja in se zavedati njegovega pomena;

— Sproti bomo spremljali rezultate poslovanja in kolikor bodo le-ti slabi, iskali vzroke in jih skušali odpraviti;

— Delovanje osnovne organizacije mora biti vnaprej še bolj povezano z delovanjem konference sindikata na nivoju DO LIP Bled in KS Podnart;

— S področjem LO in DS je treba seznanjati vse delavce pravočasno, prav tako s požarnovarnostnimi in delno obrambnimi ukrepi v TO;

— Ker kulturno in športno življenje v TO ne zaživi kot bi moralo moramo vzpodbuditi še tovrstno zanimanje pri naših delavcih tako na nivoju TO, DO, KS in občine.

Po programu dela je podal poročilo še blagajnik. Po razpravi na poročila in nakazanih problemih, ki občasno nastajajo v naši temeljni organizaciji so nas v nekaj besedah pozdravili še gostje. Zaželeli so nam še več sodelovanja, predvsem pa v prihodnjem obdobju uspešnega delovanja na vseh področjih. Po delovnem programu, dobri jedači in pijači je za veselo razpoloženje poskrbel naš »Lojze« s harmoniko, ob kateri smo veselo zapeli in se zavrteli.

Anki

21. Mednarodni sejem pohištva, opreme in notranje dekoracije

Mednarodni sejem pohištva v Beogradu je izjemna prireditev za razstavljanje finalnih proizvodov jugoslovanske pohištvene industrije ter hkrati dogodek, ki ga pričakujemo z veliko pozornostjo, tako strokovnjaki in razstavljalci kot tudi številni potrošniki cele Jugoslavije.

21. Mednarodni sejem pohištva, opreme in notranje dekoracije je bil organiziran v Beogradu, na celotnem zaprtem razstavnem prostoru (pribl. 60.000 m²) in ob sodelovanju skoraj tristotih domačih in tujih razstavljalcev (v glavnem evropske pohištvene industrije).

Po registriranih podatkih je v času od 14. do 20. novembra 1983 sejem pohištva obiskalo okrog 50.000 obiskovalcev.

Splošni vtis s sejma je, da v dizajnu, načinu izdelave, kvalitete vgrajenega repromateriala ter boljše funkcionalnosti pohištva ni bistvenih sprememb, nasprotno pa smo lahko ugotovili, da je večje število jugoslovanskih proizvajalcev pohištva tak nivo, da se po kvaliteti proizvodov in produktivnosti dela lahko primerjajo s številnimi tovarnami te vrste v industrijsko razvitejših deželah. Bistvena značilnost 21. Mednarodnega sejma pohištva so bili razstavljeni eksponati, namenjeni povečanemu izvozu, zlasti na konvertibilno področje, tako da so mnogi razstavljalci pripravili celo specialne izvozne programe. Nekoliko skromnejša ponudba asortimentov pohištva pa je bila namenjena domačim kupcem.

Pohištvo LIP Bled je v Beogradu dobro poznano. Kupci ga cenijo zaradi njegovega izgleda, trdnosti, še zlasti pa zato, ker je izdelano iz masivnega lesa najboljše kvalitete, ki raste v izjemno ugodnih klimatskih pogojih. Razstavili smo celotni proizvodni program, tako 401 kot tudi novi program 132.

Obiskovalci so bili, tako kot doslej, zelo zainteresirani za naše proizvode. Obiskali so nas številni kupci iz Srbije, Makedonije in Črne gore. Dogovarjali smo se o obsegu poslovanja v naslednjem letu, posebno pa je bilo govora o organizaciji prevoza na relaciji proizvajalec—kupec, kar naj bi nam omogočilo še boljši plasman naših proizvodov. Z našim največjim kupcem na tem področju, Jugodrvom iz Beograda, smo podpisali pogodbo za prodajo našega pohištva v vrednosti skoraj 2 milijardi starih dinarjev.

D. S.

Kulturne in turistične vezi

Bohinjci imajo tudi umetnostni spomenik in sicer cerkev sv. Janeza ob bohinjskem jezeru. Arhitekturno je precej bogata, ima znamenite freske, čudovito poslikan presbiterij. Med bohinjskimi znamenitostmi je tudi cerkev v Bitnjah z bogatim obdelanim portalom in dragocenim gotskim kipom Marije v lesu, na Brodu je privlačna cerkev sv. Katarine, tu so znamenite freske sv. Krištofa iz leta 1534.

Cerkev na blejskem otoku slovi po zlatem oltarju, po »zvončku željá«, po monumentalnem stopnišču in po izredni urejenosti vsega otoškega kompleksa. Vprašanje ostane, ali lahko cerkev smatramo sakralno ali kot muzej. Vsekakor pa je zaradi bogate zgodovine, naravne lege in svoje znamenitosti otok s cerkvijo med najbolj obiskanimi objekti na Slovenskem in tudi v širši domovini.

Posebnosti blejske cerkve so freske Slavka Pengova, pred njo pa stoji znamenje domačega arhitekta Joža Plečnika. V Bodeščah stoji cerkev sv. Lenarta iz 15. stoletja, v cerkvi v Ribnem pa so nedavno odkrili fresko Jakobove legende iz leta 1500. Nad Zasipom vabi na ogled cerkev sv. Katarine z gotskim presbiterijem, sredi travnikov pa stoji kapela sv. Trojice iz leta 1608, karakteristična je vhodna lopa. V župni cerkvi v Radovljici so posebna mojstrovina gotski stebri z okrašenim obokom, glavni oltar je iz leta 1713. Nad Begunjami je posebno zanimiva poznogotska cerkev sv. Petra. Navedli smo nekaj umetnostnih spomenikov, ki so zelo dobro vzdrževani in se nam ni treba sramovati, tako lahko posredujemo domačim in tujim gostom našo kulturno raven.

Tudi spominske plošče in oboležja se nahajajo v naši občini, spominjajo nas na dogodke iz preteklih obdobij. Posebej pomembna sta spomenika v Dragi in Begunjah: Talec in Talka. Ta dva nas spominjata na težke okupacijske čase. Na Bledu pod gradom si lahko ogledate spomenik dr. Franceta Prešerna iz leta 1883. V veslaškem centru v Zaki je delo Borisa Kalina Splavar, pred gostinsko šolo na Bledu kip pr. dr. Plemlja, v Zdraviliškem parku pa spomenik Arnoldu Rikliju.

Lani so v središčnem delu blejskega parka postavili lesene skulpture Staneta Kolmana »Skupina x«. Učenci osnovne šole Bled so pod mentorskim vodstvom prof. Janeza Ravnika postavili pred šolo lesen spomenik oz. skulpturo.

Ob bohinjskem jezeru so postavili ob jubileju slovenskega prvega vzpona na Triglav spomenik »srčnim možem«, kot si je zamislil Stojan Batić. V Radovljici je na glavnem mestnem trgu spomenik dobrotnici Josepini Hudovernikovi.

Pozabljamo na kmečke hiše in poslopja, ki so okrašene s freskami. Le-te predstavljajo resnično naravno bogastvo. Ne smemo se začuditi, da kljub vsem strokovnim službam dopuščamo zidavo po travnatih in drugih površinah. To pa večkrat izmaliči podobo nekdanjih naselij oz. vasi. Lahko naštejemo nekaj izvirnih vasi, ki jih lahko štejemo med kulturne spomenike: Studor v zgornji bohinjski dolini in Ravne nad Črno prstjo.

V naši občini naletimo na mnoge izvirne kmečke hiše: bivša pristava Lenkoviča v Zasipu, zidane kašče v Ravneh, kvadratna kašča pri Preželjnu v Srednji vasi. Redko se spomnimo na opuščene furmanske gostilne na Zg. otoku. V marsikateri vasi so kmečke hiše okrašene tudi s freskami.

Narodnega bogastva ni malo, vendar pa kulturna dediščina zahteva veliko skrbi in negovanja, če hočemo obiskovalcem zagotoviti ogled znamenitosti. Na Gorenjskem imamo kar 15 muzejev, graščine v Begunjah, Drnčah in Grimščah.

Če ob koncu sestavka pregledamo kulturno dediščino, kako jo vzdržujemo, lahko ugotovimo, da ponekod zelo skrbno negujejo in ohranjajo tradicije.

Začeli smo s poudarkom na sodelovanju med kulturno dediščino in turistično dejavnostjo. Zato zaključujem z mislijo, da bi moralo biti več povezave med narodno dediščino in turistično ponudbo. S strokovnim vodstvom bi obogatili naš turizem.

Božo Benedik

Prvaki ljubljanske opere

V petek, 2. decembra letos so v Ribnem v Zadružnem domu gostovali znani prvaki našega opernega sveta: Ladko Korošec, Sonja Hočevar ter Rajko Koritnik. Zapeli so nam narodne in borbene pesmi, pa tudi odlomke iz oper.

Gledalcev je bilo zares veliko, vzdušje je bilo enkratno. Ladko Korošec je v preprostem in sila zanimivem jeziku povezoval posamezne pesmi, tudi humoristično obarval našo slovensko, domačo besedo. Izrazil je bojazen, da slovenska pesem izumira in da je največ, kar lahko naredimo zase, za svoj narod, da jo ohranjamo takšno, kot je.

Zanimivo je podal pristop poslušalca k operi. Opera je stoletja in stoletja živela in je vsakič z novo predstavitvijo mlada. Odlomki iz Manon, Prodana nevesta in Don Pasquale so nam to tudi potrdili.

S pesmijo Titova vojska (ena prvih partizanskih pesmi) se je Ladko Korošec spominjal pokojnega predsednika Tita, ki ga nikoli in nikdar ne bomo pozabili. Narodne pesmi so vsebovale smešno noto na račun človekove slabosti in seveda smo se tem prisrčno nasmejali.

Želimo, da bi se s takšnim glasbenim srečanjem še vrnili na ribenski oder, da bi imeli priložnost prisluhniti vrhunskim glasbenim mojstrom.

Vesna

Mladi o podružbljanju ljudske obrambe

Občinska konferenca ZSMS Radovljica je 7. decembra v Radovljici organizirala razpravo na temo »Podružbljanje SLO in DS«, na kateri naj bi se izbistrila stališča za problemsko konferenco ZSMS na isto temo. Beseda je tekla o odprtih vprašanjih, ki zavirajo podružbljanje tega področja družbene dejavnosti ter o predlogih sprememb in dopolnitev zakona o vojaški obveznosti. Svoja stališča bo problemska konferenca ZSMS posredovala na regijskem posvetu. Kot kaže, se večina mladih zavzema za skrajšanje vojaškega roka, so ugotovili na posvetu.

Poglobitev cestnega podvoza na Rečici

Cestni podvoz pod železniško progo na Rečici se mora poglobiti zaradi prenizke višine. Dosedanja višina namreč ni dopuščala višjih tovorov, kot so: polno naloženi tovornjaki s hlodovino, kontejnerji in drugi višji predmeti.

Gozdno gospodarstvo Bled je z gradnjo lesnega skladišča na Rečici preusmerilo dovoz hlodovine s celotnega območja Pokljuke, Mežakle in Radovne na Rečico, skozi navedeni podvoz. Zaradi prenizke višine je bilo Gozdno gospodarstvo Bled pobudnik za njegovo poglobitev.

Poglobitev podvoza poteka v sklopu projekta gorjanske obvoznice in bo služil vsem ostalim uporabnikom tovora po tej cesti. Dela opravlja Cestno podjetje iz Kranja, sofinancira pa GG Bled, LIP Bled in Samoupravna interesna komunalna skupnost občine Radovljica. Začeta dela bodo gotova v prvih spomladanskih dneh.

Bojan Lavrih

22. december je praznik naše armade

Jugoslovanska armada se je izoblikovala v najtežjih pogojih revolucije in se je kalila v vseh petih vojnih letih našega narodnoosvobodilnega boja. Iz prvih partizanskih odredov so nastajale širše enote, katere so imele svoj način partizanskega vojskovanja.

V letu 1941 je bilo mogoče voditi boj proti sovražnim divizijam samo z večjimi gibljivimi enotami, ki ne bi bile vezane na določeno ozemlje, temveč da se borijo, kjerkoli je potrebno. 21. decembra tega leta je tov. Tito — vrhovni komandant nove osvobodilne in revolucionarne vojske v sodelovanju s CK KPJ izdal odlok o ustanovitvi Prve proletarske narodnoosvobodilne udarne brigade. V tej brigadi so bili vključeni borci vseh naših narodov in narodnosti. Brigado so ustanovili v bosanskem kraju Rudu, za komandanta je bil imenovan Koča Popovič. 22. decembra 1941 so izvedli prvo borbo, po vsej Jugoslaviji je razvila slavo partizanskega orožja. »Brigade so poroštvo za uspešen boj proti nacionalnemu podjarmljenju in gospodarskemu zatiranju« je bila načelna naloga v delovanju brigad.

Uspeh naše borbe in učinkovitost partizanskega vojskovanja se je kazala v naglih pohodih, v spretnih manevrih in z nenadnimi akcijami. Sovražniki so bili v številčni in tehnični premoči, a niso dosegli svojega cilja. Ljudstva niso zlomili. Ugasla življenja padlih partizanov ter vera v svobodo je podžigala borbeno zavest. Ob koncu 1941. leta so štele partizanske sile okoli 80.000 borcev, vojaški uspehi so se vrstili po vsej Jugoslaviji.

Z odločilnimi zmagami, izbojevanimi v socialistični revoluciji in z uspehi, doseženimi v nastanku socialistične družbe, smo Jugoslovani vstopili v novo obdobje v zgodovini. Naša revolucija pa je pomenila tudi velik prispevek k izkušnjam in težnjam narodnoosvobodilnih gibanj drugih držav po svetu. V štiridesetih letih po vojni smo stalno krepili našo obrambo v narodni in civilni zaščiti ter splošni ljudski obrambi.

Obrambna moč naše domovine je odvisna od sodobne oborožitve JLA, ki je v skladu z zasnovo splošne ljudske obrambe.

Prva in najbolj važna je zavest, volja in pripravljenost vseh nas, da branimo sistem in našo domovino. Pri tem pa sta važna faktorja, delovanje SZDL in ZK. Utrjevati moramo tudi obrambno zavest, da bo vsakdo v primeru vojne delal v odporu, pa naj bo to obveščanje ali kako drugače. Vzor so nam izkušnje iz zadnje vojne. Neprecenljive vrednosti pa je naša patriotska zavest: bratstvo, povezanost in enotnost. Prav je, da že mlado generacijo v šoli poučimo o pomembnosti obrambne vzgoje, da bodo znali braniti vrednote in pridobitve revolucije in našega samoupravnega socialističnega sistema.

Politični in ekonomski položaj v svetu je težak, oboroževanje se kljub stalnim opozorilom nadaljuje, vojna žarišča, se širijo dalje. Toda ostajamo še optimisti: neuvrščeni so na svoji zadnji seji poudarili, da bodo branili mir, da se bodo zavzemali za mirno rešitev kriz in perečih situacij.

Kakšne so poti naše prihodnosti? Odločni smo nadaljevati z obrambo za svojo neodvisnost, dosledno bomo izpeljali dolgoročno stabilizacijo in utrjevali samoupravne socialistične odnose. V hudih preizkušnjah ne bomo omahovali. Močno zavest in borbenega duha ne uniči še tako močno oborožena sila!

Vesna

Pripoved prvoborca iz naše krajevne skupnosti

S sošolkama sem se odpravila v Zasip, da bi našle kakega borca, ki bi nam povedal nekaj dogodkov iz NOB.

To seveda ni bilo lahko. Nekateri niso bili doma, drugi pa nam niso hoteli povedati, češ: »Imam preveč dela!« ali »Ne vem, kaj naj vam povem.«

Tako smo hodile od hiše do hiše in spraševale, če poznajo kakega borca, ki bi bil pripravljen poklepetati z nami. No, potem se je le nekdo našel. Pokazal nam je pot do Pavleta Lekšeta. Čez dobrih pet minut smo že stale pred njegovo hišo. Srečo smo imele. Bil je doma. Za hišo je kuhal žganje. Pri njem sta se grela pes in mačka. Povedal nam je, da se zelo razumeta.

Pavletu Lekšetu-Mirku smo povedale, da smo iz blejske šole. Prosile smo ga, če nam lahko pove kakšen dogodek iz NOB.

Vsedli smo se na klopco in začel je pripovedovati . . .

»Bilo je septembra, leta 1943, ko je kapitulirala Italija. Partizani smo se prebijali čez mejo proti Ratečam. Bil je mrzel, meglen dan. Vsi smo bili premraženi in utrujeni. Naš načrt je bil prebiti se do graščine, kjer so ponemčevali slovenska dekleta, in jih rešiti. Koloni se je z nekaj mulami, ki so nosile težak mitraljez, le s težavo utirala pot. Med mulami je bila tudi mula Micka, kakor jo je poimenoval komandant. Njen mulovodec je bil mlad partizan Pero iz Bele Krajine. Padel je leta 1944 v nemški hajki.

Počasi smo se premikali dalje. In kmalu se je zaslišal šepet, ki je šel od partizana do partizana: »Bližamo se meji, . . . Bližamo se . . .«

Tiho smo zapeli. Pesem nam je vlivala upanje. Tedaj pa so začeli iz gozda švigati rafali iz nemških brzostrelk. Hitro smo si sneli puške z ramen, raztovorili mule in si poiskali položaje. Streli iz brzostrelk so se počasi oddaljevali.

Zopet smo naložili orožje na mule in odšli naprej. Nihče pa ni takrat opazil, da je mulo Micko zadela krogla. Takrat ko so nas napadli Nemci, smo čisto pozabili na njo. Krogla jo je zadela v trebuh. Nekaj časa je še lahko hodila, nato pa je začela pešati in zaostajati za kolono. Opazili smo, da je z njo nekaj narobe. Pobrali smo ji tovor. Naredila je še nekaj korakov, nato je omahnila na tla. Mula Micka je poginila. Vsi smo se ustavili. Takrat smo se šele spomnili, kaj vse nam je Micka dobrega storila in kako nam je pomagala.

Peru so privrle iz oči velike solze. Vsi smo vedeli, da mu je hudo, ker je izgubil žival, ki jo je sam ukrotil in mu je veliko pomenila. Od takrat ni hotel biti več mulovodec in to željo mu je komandir izpolnil.

Srečno smo prišli do graščine, rešili smo naša dekleta. Nihče ni takrat mislil, kako tvegana je bila naša pot . . .«

Tako je tovariš Pavle Lekše končal pripoved. Poslovile smo se od njega in mu zaželele zdravja.

Napotile smo se proti domu, on pa se je vrnil k svojemu delu.

Ko sem se vračala domov, so mi v ušesih donele njegove besede: »Nihče ni mislil, kako tvegana je bila naša pot.«

KOREN Darja
OŠ prof. dr. Josip Plemelj Bled

Na dan JLA

Na straži mlad vojak stoji,
čez ramo puška mu visi.

Vojak ta čuva nam zemljo,
da vedno samo naša bo.

Ne damo jo nikoli več
vse tujce preženimo preč.

Vsi na svetu se borimo,
da mir med narodi obdržimo.

Koren Darja

Spominska svečanost na Pokljuki

Letos 16. decembra mineva 40 let od ene največjih epopej osvobodilnega boja na območju zgornjega dela Gorenjske. Tega dne, leta 1943 je v neenakem boju z nemškimi ekupatorskimi enotami junaško padlo 79 borcev 3. bataljona Prešernove brigade. Borili so se do zadnje kaplje krvi, do zadnjega naboja v gorečem in rušečem Lovčevem hotelu na Goreljku. V spomin na ta boj, ki je bil v stvari zmaga mrtvega bataljona, vsako leto prireja domicilni odbor Prešernove brigade v sodelovanju z občinskim odborom ZZB NOV Radovljica spominsko svečanost.

Letošnja spominska svečanost je bila v soboto 17. decembra na grobišču padlih borcev na Goreljku. O velikem boju Prešernovcev in njihovih zgledih, ki veljajo tudi za današnji čas, je govoril predsednik Republiškega odbora ZZB NOV Slovenije Janez Vipotnik. Kulturni program so oblikovali člani kulturnih društev in šolska mladina v organizaciji ZKO Radovljica. Ob tej priložnosti so prebrali tudi nagrajeni spis »Zmaga mrtvega bataljona«, ki ga je napisala Zunan Maja, učenka osnovne šole iz Radovljice.

Svečanosti ob jubilejni proslavi so se udeležili nekdanji Prešernovci in drugi borci, mladinci in šolska mladina iz radovljiške občine in drugih gorenjskih občin.

Ob prazniku republike

26. novembra letos so prosvetni delavci v KS Ribnem pripravili proslavo ob dnevu republike, ob praznovanju 40-letnice naše socialistične republike Jugoslavije. V dvorani so se zbrali mlajši in starejši krajani, saj je v zadnjih letih opazna večja udeležba pri vseh vrstah prireditev. Učenci tretjega in četrtega razreda osnovne šole Ribno so najprej zapeli himno, v recitacijah pa so opisovali svobodo, mir in lepoto naše domovine.

Najbolj slovesen pa je bil gotovo trenutek, ko so na oder prikorakali ribenski prvošolčki (letos jih je 24). S trdno zaobljubo so pristopili v zvezo pionirjev Slovenije. Učenci iz višjih razredov osnovne šole so jih poučili o dolžnostih in nalogah vsakega pionirja. Vsak pionirček je dobil nageljček, rutico, pionirsko čepico, knjižico ter člansko izkaznico. Po tem prisrčnem dogodku pa so nastopili starejši recitatorji, ki so povedali nekatere borbene in partizanske pesmi. Ob zaključku proslave pa se je gledalcem predstavila še najmlajša folklorna skupina s poskočnimi plesi ob spremljavi veselega harmonikarja Gabrijela.

Po zaključku proslave smo se razšli v spoznanju, da smo lahko srečni in veseli v svobodni domovini. Želimo si, da bi trdno prijateljstvo in povezanost med ljudmi še trajala, da bi bil mir povsod. To pa je tudi osnovno vodilo po poteh naše skupne prihodnosti.

Vesna

Slavnostno pred dnevom republike

Ob štiridesetem rojstnem dnevu naše socialistične federativne republike Jugoslavije je bila v petek, 25. novembra občinska proslava v malone polni festivalni dvorani.

O pomenu naše državnosti in zgodovinski poti nove Jugoslavije, o trenutnih zagatah, ki nas tarejo in so premostljive le s skupnimi, nesebičnimi napori, je govoril predsednik skupščine občine Radovljica, Boris Šetina.

V kulturnem sporedu, ki ga je pripravila Zveza kulturnih organizacij Radovljica, pa so v besedi in pesmi obudili spomin na slavne dni narodnoosvobodilne borbe, na narodove in človeške usode v onih težkih dneh združeni moški zbori KPD Zasip, KUD Stane Žagar iz Krope, DPD Svoboda iz Podnarta, mladinski pevski zbor osnovne šole dr. Josipa Plemlja z Bleda, harmonikarski orkester radovljiške glasbene šole, ansambel Vijolice in recitatorji DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice, DPD Svoboda z Bohinjske Bele in KUD Brezje.

abv

Linhartova proslava v Radovljici

V avli osnovne šole A. T. Linharta v Radovljici je bila 9. decembra vsakoletna Linhartova proslava — kulturni praznik občine Radovljica. O pomenu Linhartove ustvarjalnosti za porajajočo slovensko kulturo in v današnjih težkih razmerah za kulturo je spregovoril predsednik OK SZDL Radovljica Miroslav Birk. Kulturni program pa so tokrat posvetili partizanski zbirki pesmi Moj brevir v travi letos umrlega pesnika Alojza Žabkarja — župnika iz Krope, v izvedbi članov Linhartovega odra. Kot vsako leto so tudi letos na proslavi podelili priznanja Kulturne skupnosti Radovljica. Linhartovo plaketo so prejeli: Jože Hozjan iz KPD SŽ Veriga Lesce, Franc Mandeljc KUD Bled in Alojzij Kos iz Lesc.

Priznanja — diplome pa so letos dobili Miha Ropret iz Bohinjske Bele, Nada Koder in Franc Globočnik vodji pionirske in odrasle skupine folklorne sekcije KPD SŽ Veriga Lesce.

Triglavski dom na Kredarici

Pred avditorijem jugoslovanske javnosti je 17. septembra 1983 bil povečan in prenovljen Triglavski dom na Kredarici svečano odprt. Od izdelane idejne zasnove do uresničitve projekta ni potekalo niti dve leti, delo na Kredarici pa je v poletjih 1982 in 1983 trajalo le okrog 6 mesecev, kar pomeni, da smo z uspehom celotne akcije Triglavski dom lahko zadovoljni.

Delovna ustvarjalnost na višini 2.515 m je učinek vzajemnosti celotne Slovenije, ozdov, inštitucij, obrtnikov in občanov. Triglav je narodni simbol in ponos ter magična moč razvoja našega gorništva, kar je odsevalo tudi v akciji za Triglavski dom. Tudi delež vaše organizacije pomeni vgrajen kamen v našo najvišjo gorsko postojanko, zato se vam za vaše razumevanje in izpričano domoljubno zavest iskreno zahvaljujemo.

Naložba z dopolnilnimi deli v letu 1984 in stroški financiranja vred je 90 % že pokrita z zbranimi sredstvi. Odprta je le še anuiteta z dospelostjo leta 1986. Upamo, da bomo ta problem rešili z razširitvijo števila uporabnikov družbenih sredstev in občanov s prisotnostjo v Triglavskem domu.

Planinsko društvo Ljubljana — matica

Razprava o turističnem gospodarstvu ter izvajanju dolgoročnega načrta stabilizacije

V prostorih Park hotela na Bledu je bil 8. novembra delovni razgovor delovne skupine CK ZKS, ki jo je vodila sekretarka predsedstva CK ZKS Katja Vadnal in najodgovornejših turističnih in gospodarskih delavcev iz radovljiške občine.

Beseda je tekla o uresničevanju sprejetih sklepov in stališč, o katerih je bilo govora na podobnem posvetovanju še pred dvemi leti, ko je delovno skupino vodil predsednik CK ZKS Franc Popit. Posveta so se udeležili tudi predsednik občinske skupščine, predsednik izvršnega sveta, predsedniki vseh občinskih DPO, predsedniki in vodje upravnih organov občinske skupščine, predstavniki KS Bled, predstavniki komunalnega gospodarstva in urbanizma in novinarji.

Drugi del obiska devetčlanske delovne skupine CK ZKS je bil namenjen razgovoru s sekretarji osnovnih organizacij ZK in člani sekretariatov OOZK o aktualnih nalogah komunistov po 8. plenumu CK ZKS, ki se nanašajo prvenstveno na uresničevanje programa stabilizacije in nadaljne akcijske ter organizacijske krepitve osnovnih organizacij ZK.

Po razgovorih na Bledu je del delovne skupine obiskal osnovno organizacijo ZK v KS Gorje, kjer so prav tako govorili o turističnem gospodarstvu ter o drugih aktualnih nalogah komunistov v krajevni samoupravi.

Rolc

Nogomet — desni breg Save

Z namenom, da se v TO Podnart oživi rekreacija smo izrazili željo sodelovanja na že tradicionalnem srečanju nogometašev organizacij združenega dela desnega brega Save.

Na pobudo Kemične tovarne Podnart smo se referenti za šport zbrali na sestanku 21. 10. 1983, kjer je bil sestavljen program, izžrebani pari ter določen organizator. Tokrat se OO ZS LIP Bled, TO Podnart ni mogel odreči organizaciji tega prvenstva s tem, da se stroški organizacije delijo na 6 delov udeležencev tekmovanja.

Prvenstvo v malem nogometu se je izpeljalo 6. novembra 1983 na asfaltnem igrišču v Kamni gorici. Igralni čas je bil dvakrat po 15 minut brez vmesnega odmora. Ekipa je številčno sestavljena iz 9 igralcev, od katerih je eden vodja. V kolikor OO ZS iz svoje sredine ne uspe zbrati zadostno število igralcev smo se dogovorili, da je ekipa lahko sestavljena tudi iz treh igralcev, ki niso člani OO ZS prvotnih organizacij, temveč v sklopu DO.

Za TO Podnart so igrali: Varl Gorazd, Kopač Boris, Kordež Matevž, Goričan Anton, Čufar Franc, Ravnik Jure, Miklavčič Franc ter Gaberšček Marjan in Ulčar Stojan iz TO Rečica.

Rezultati:

KTP : UKO	1:1
LIP : Iskra Lipnica	0:6
UKO : Iskra Otoče	0:2
Iskra Lipnica : Plamen	4:3
Iskra Otoče : KTP	0:0
Plamen : LIP	7:1
POLFINALE	
KTP : Plamen	1:7
FINALE	
Iskra Lipnica : Iskra Otoče	2:1

Vrstni red:

1. ISKRA LIPNICA
2. ISKRA OTOČE
3. PLAMEN KROPA
4. KEMIČNA TOVARNA PODNART
5. UKO KROPA
6. LIP, TO PODNART

Razglasitev rezultatov smo organizirali v obratni menzi TO Podnart. Ob okusnem kosilu ter steklenici piva je medalje podelil tov. Kunčič Tomaž, predsednik OO ZS TO Podnart.

Alojz L.

Brošura in prospekt o Triglavskem narodnem parku

Jeseni je Triglavski narodni park dobil nov prospekt in opis svojih enkratnih posebnosti v brušuri, ki jo je izdal Zavod Triglavski narodni park z Bleda. Zavod kot založnik je s finančnim deležem Kulturne skupnosti Radovljica izdal 50.000 izvodov prospekta in 10.000 izvodov brošur. V prospektu so glavni podatki in posnetki najpomembnejših značilnosti parka, brošura pa prinaša 20 strani izredno lepih posnetkov v barvah naravnih, kulturnih in drugih posebnosti ter zgoščen opis s podatki o parku v slovenščini, nemščini, angleščini in italijanščini.

Brošure so namenjene potovalnim agencijam, hotelom, šolam in organizacijam, ki organizirajo izlete, prospekt pa bo služil za množično informacijo turistov in izletnikov. Dobi se v vseh domačih turističnih poslovalnicah.

DOPISUJTE V GLASILO

Križem po Bolgariji in Turčiji

Vpadnica z zahoda po kateri prihajajo vozila iz Evrope, je široka in sodobna štiripasovna avtocesta. Promet je vedno gostejši čim bolj se bližaš predmestju nekdanje turške prestolnice. Reka velikih in okornih ameriških vozil, kamionov in avtobusov — takozvanih dolmusov — to so avtobusni taksiji, je vse gostejša in silovitejša. Da res, prav nevarno silovita. Človek ima vtis, da so prometni predpisi in varnost na carigrajskih cestah zadnja skrb za turške voznike.

Prehitevanje je naravnost smrtonosno — levo, desno in nemalokdaj tudi diagonalno. Semaforji in prometni policaji so popolnoma odveč. V središču mesta je prometni kaos še dosti hujši. Nobena redkost ni, če se kakšen neučakani taksist zarine z avtom kar med ljudi na pločniku. Vsi vprek hitijo in neznosno hupajo in če je velik zastoj tudi vpijejo in krilijo z rokami. Pešci, ki so tega trušča in prerivanja navajeni, z lakonsko mirnostjo prečkajo ceste med »ladjami«, ne meneč se za pretnje šoferjev. Skoraj vsak avto je več ali manj obtolčen, kar ni nič nenavadnega za tamkajšnje razmere. Tudi mi smo bili priče večkratnega trčenja in drobnih drgnjenj med avtomobili, toda očitno se nihče od oškodovancev ni dosti zmenil za to. Sploh pa je težko v takšnem prometnem neredu poiskati povzročitelja trčenja, ker vozilo ne more obstati na cesti, sicer povzroči še večjo zmedo.

Z našim avtom smo se skrajno pazljivo in prilagodljivo uspešno prebili po glavni vpadnici — široki Askaraj ulici do Bejazitove mošeje in takoj izrabili prvi ugodni trenutek, da smo zavili v stransko, manj prometno ulico. Imeli smo srečo, da smo to storili v neposredni bližini hotela Balin, kamor smo bili namenjeni. Vozili smo za divjajočim gasilskim avtomobilom, ki je presunljivo piskal in zvonil. Gasilci v čeladah, ki so stali ob cisterni na vozilu so se drli kot »jesharji« in s pasovi mlatili okoli sebe po glavah drenjajoče množice, ki se nikakor ni hotela umakniti. Zapeljali smo se po strmem tlakovanem klancu in se ustavili pred hotelom, naslonjenim na breg strnjenih hiš — večnadstropnih pensionov in trgovin. Šele tokrat smo se oddahnili in vsi preznojeni izstopili.

Dobrodošlica v srbohrvaščini

Komaj smo se začeli razgledovati okoli sebe, že se je znašel pred nami mestno oblečen starejši mož in nas vljudno nagovoril v srbohrvaščini, če smo Jugoslovani. Takoj se nam je predstavil za Jugoslovana — Kasim Kapetanoviča, doma iz Sarajeva. Povedal je, da je prišel v Turčijo že 1938. leta in da ima v Istanbulu svojo hišo in dobro vpeljano zlatarsko obrtno delavnico. Starec ni mogel skriti veselja, ker nas je srečal. Na svojo jugoslovansko poreklo je bil nadvse ponosen in ko je zvedel, da smo iz Slovenije, nas je začel tako hvaliti, da nam je bilo že kar nerodno. Očitno mu 45 let tujine ni moglo nadomestiti rodne Bosne. Posebno je poudaril, da ni politični emigrant in da mu je nova Titova Jugoslavija edina prava domovina. Ponudil se nam je za vodiča in obljubil, da nam bo razkazal mesto in obenem opozoril, da ne bi nasedli goljufom, ki jih v Istanbulu ne manjka.

Ljubeznivi hotelir in osebje

S starim Kapetanovičem smo vstopili v recepcijo hotela Balin in krepkemu atletsko razvitemu človeku pokazali vizitko, ki nam jo je dal Ramazan iz Babaeske. Bil je sam hotelir, ki nam je ob pogledu na vizitko takoj ponudil roko in dejal »gut, gut, okej!«

Zunanjost dvonadstropnega hotela in recepcije ni kazala slab izgled. Tudi hotelir je bil vljuden. Od nekod je prišel simpatičen črnolas mladenič, ki nam je razkazal sobe. Bili smo zadovoljni. Sobe so bile čiste in še kar v redu opremljene. Cena prenočišča je bila 14 lir na osebo, kar je precej manj kot v kateremkoli našem hotelu ali pensionu. Seveda nismo želeli pa tudi nismo mogli več tavati po mestu, zato smo se odločili za hotel Balin in ni nam bilo žal.

Zanimivo je, da v hotelih in drugih lokalih ni ženskega osebja. Vse posle, tako tudi v našem hotelu, so opravljali moški. Trije mladi fantje poprimejo za vsako delo. Oni so v recepciji, v kavarni ali pa pospravljajo sobe. So zelo prisrčni in ustrežljivi in hkrati tudi pridni, kar je za Turke na splošno težko reči. Razen gospodarja, atletskega hotelirja, ki za silo tolče nemško in malo angleško, fantje ne znajo noben tuj jezik. Vedno samo dobrohotno ponavljajo — yes, okey, ne glede na to kaj jim kdo hoče povedati.

Ker je v tem letnem času tudi v Istanbulu zvečer že precej hladno so nam brez naših opozoril prinesli kar po dve odeji. V sobi pa smo našli tudi copate.

Medtem, ko smo bili s sobami še kolikor toliko zadovoljni, še bolj pa z osebjem, smo bili zastran sanitarij, ki predstavljajo na orientu poglavlje zase, pošteno razočarani. Močno smo se morali truditi, da smo zdržali v neprijetnem okolju, kjer je najbolj manjkalo močnega spreja in prizadevnega človeka, ki bi skrbel za higieno.

Različni ljudje in okusi

Če si že enkrat v Turčiji, boš najbrž poskusil pravo turško kavo, si misliš, ko si zaželiš privoščiti to za nas že vsakdanjo poživilo. Seveda si hitro lahko razočaran. Tudi Turki sami le redko pijejo kavo. To je popolnoma grenka, gosta tekočina rjave barve, ki jo le po naročilu osladkajo, povrhu pa moraš imeti srečo in dober nos, da naletiš na lokal, kjer kavo sploh kuhajo. Turek pije čaj. Pravzaprav vsi Turki, vsaj kar smo jih videli v Istanbulu, srebajo iz poldecilitrskih kozarcev ta žlahtni rumenorjavi napitek. Na okroglih pladnjih prenašajo kozarčke s čajem po ulicah in lokalih, med stopnicami, na bazarju ali pa na taksi postajah in se sladkajo, da kar skominajo drug drugega. Sprva smo mislili, da se vrli Istanbulčani, v pričakovanju jutrišnjega praznika Ramazama, že v naprej pripravljajo z žganjem ali konjakom. Ko pa smo videli, da se z zrelimi moškimi kosajo tudi ženske in golobradi fantiči, smo le podvomili, da bi Alah dopustil tako množično alkoholiziranje svojih vernikov. Radovednost mi ni dala miru, tako da sem tudi sam srknil malo te čudežne pijače.

Se nadaljuje

Rolc

kadrovske novice

STANJE ZAPOSLENIH ZA MESEC NOVEMBER 1983

	delavcev	pripravniki
TOZD TOMAŽ GODEC Bohinjska Bistrica	485	
TOZD REČICA	329	1
TOZD MOJSTRANA	72	1
TOZD PODNART	78	
TOZD TRGOVINA	25	
DSSS	85	6
Skupaj:	1074	8

ZAPOSLILI SO SE:

V TO TOMAŽ GODEC:

CESAR Samo, 1967 — NK, SODJA Enesa, 1956 — K, ZALOKAR Davorin, 1962 — SS, ARH Marko, 1966 — NK, ŠKANTAR Zdravko, 1963 — PK

V TO REČICA:

MUZGA Silvo, 1966 — PK, STRŽINAR Ana, 1955 — NK

V TO MOJSTRANA:

TROHA Janez, 1955 — K, URBAS Ivanka, 1955 — NK, DEBEVEC Adrijana, 1962 — K, TERAŽ Mirko, 1966— KS

V TO PODNART:

POGAČNIK Anton, 1956 — K, GUŠIČ Živko, 1956 — PK

ODŠLI IZ DO:

IZ TO TOMAŽ GODEC:

TIŠOV Anica, NK — disciplinski ukrep, CESAR Ciril, K — sporazumno prenehanje, ZUPAN Anton, PK — upokojitev

IZ TO REČICA:

ARH Marko, NK — sporazumno, CUNDRIČ Andrej, NK — sporazumno, KNAFLIČ Zdravko, SS — prerazporeditev v DSSS

IZ TO MOJSTRANA:

MARTELJ Emil, K — sporazumna prekinitev

RODILI SO SE:

PETKOŠ Alojzu (TO Tomaž Godec) — sin

ZUPANČIČ Sonji (TO Tomaž Godec) — hči

KOROŠEC Marinki (TO Tomaž Godec) — sin

DOBRAVEC Darji (TO Tomaž Godec) — hči

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše dobre mame

FRANČIŠKE ARH

se zahvaljujemo vsem za darovano cvetje, izrečena sožalja in številno spremstvo na zadnji poti.

Boh. Češnjica, 4. 12. 1983

Hčerke Minka, Anica, Helena z družinami; sin Jože in Vera

Kdo

Kdo bo jokal, ko poslednji list umré na jablani nekega jesenskega dne? Nihče?... Ne. Nobeden ne zmeni se. A list prestrašen trepeta, kot da srce ima. Pozná solze megleno jutro? Ali mrzel dan, gluha noč?

List bo padal sam svoj pogrebec navzdol na mokra tla. Obležal bo klavrno pomečkan in steptan brez solza. Nikogar zraven ne bo. Mu je umirati težko, čeprav jokal nihče ne bo.

Vesna

List

Poslednji list kot zlatorumeni cekin in zadnji spomin na poletje trepetajoč z drevesa padel je na hladna tla.

Nihče ni jokal, pa tudi smejal se ni. Za toplimi zidovi so sanjali.

A jaz sem videla in čula, da stara jablana ječi in šteje liste, ki jih ni...

Vesna

Ponosni smo

Bili smo hlapci,
v suženjstvo ukleti —
gazili oholi so nas tujci,
in z žilavkami nas tepli!

Pa v hribu pojavi se partizan,
ki bil je boj iz dneva v dan.
Žrtve padale so vsepovsod,
in moč naroda vznikla je odtod!

Visoko krvno bilo je plačilo,
toda svoboda se ne rojeva sama —
porušena domovina bila je darilo,
dosežena prostost delovnega elana!

Krepko zavihali smo si rokave,
obnova domovine bil je cilj.
Nastajale delovne so brigade,
uspehi dela dajali svoj sij!

Ustvarjali delovni so se giganti,
giganti ustvarjanja vsepovsod —,
za naše življenje res garati,
da na zemlji naši živel bo še naš rod!

Preživeli kalvarijo smo grozot,
pa vendar narod je ostal.
Življenje dalo nam bo še dobrot
in da nihče nič se ne bi bil!

Le smelo vedno kar naprej,
koraka nazaj ni več.
Vsaj tako delo kot doslej,
in vse ovire bodo preč!

Jože Ambrožič

Novoletna nagradna križanka

Rešitev pošljite uredniškemu odboru do 6. 1. 1984

Nagrade: 1. 1.000,00 din
2. 750,00 din
3. 500,00 din

Pravilna rešitev nagradne križanke »29. november«:

Vodoravno: KOLONADA, ALEM, JAT, NOVEMBER, OV, SITO, R, J, NOJ, TŠ, F, ONUKI, UDA, SI, JAGA, ORO, MAJ, STOLAC, SCALA, TRS, REGLETA, VILA, TRON, MO, OJAMA, VARAN, N, VESLAČ, IND, OLIB, VREZ, DI, VEJA, OV, EDEN, ETE, UVERTURA

Prispelo je 73 rešitev.

Žreb je nagrade določil naslednjim:

1. nagrado 1.000 din Ljubici Iskra, TO. T. Godec Boh. Bistrica
2. nagrado 750 din Mirku Smukavcu, DSSS
3. nagrado 500 din Silvi Jeglič, DSSS

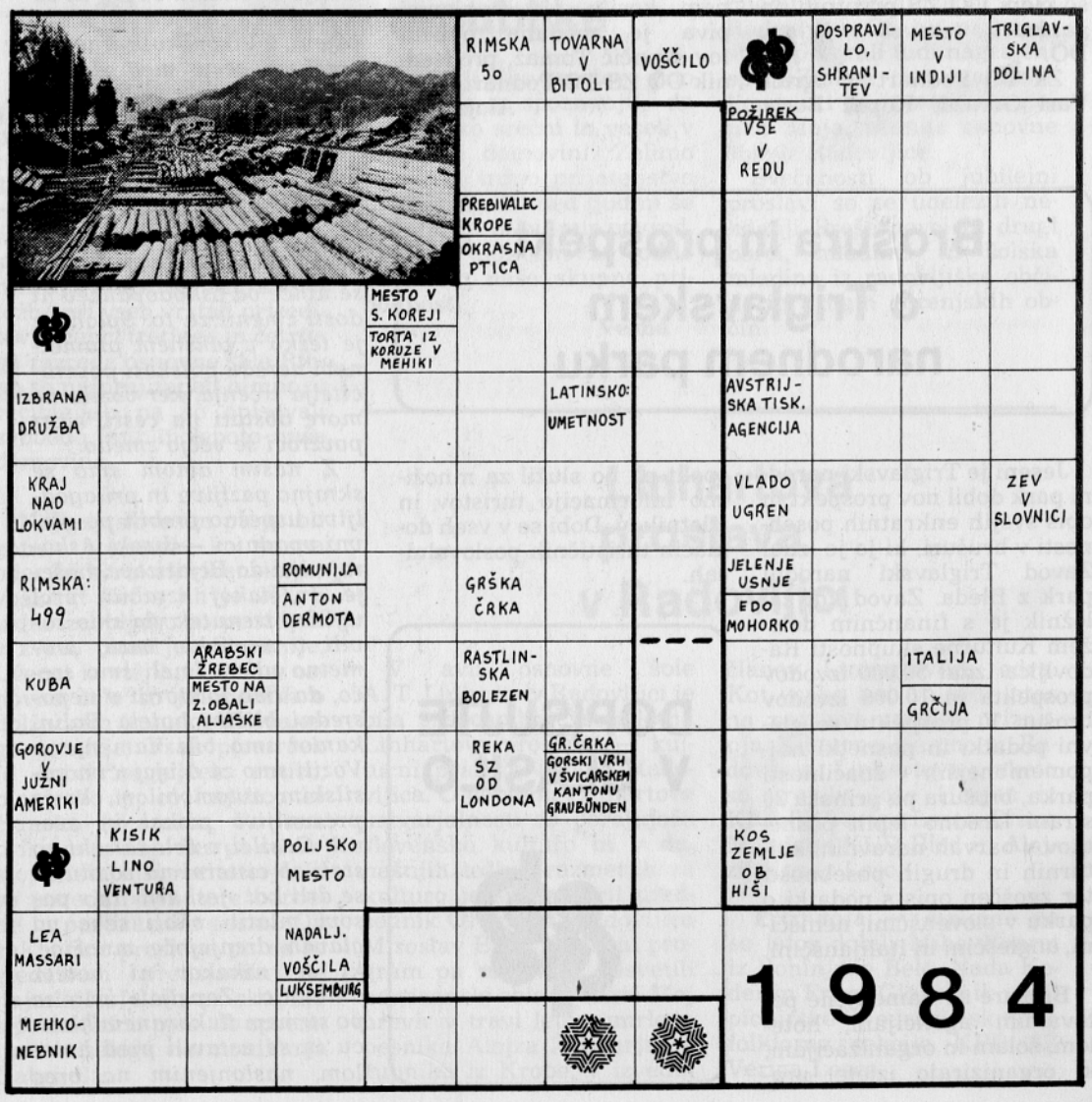

Glavni in odgovorni urednik: Peter Debelak, tehnični urednik: Nada Frelih, člani: Franc Mencinger, Janez Stare, Andrej Trojar, Branko Urh, Anton Noč, Jure Ravnik, Miro Kelbl in Ciril Kraigher.